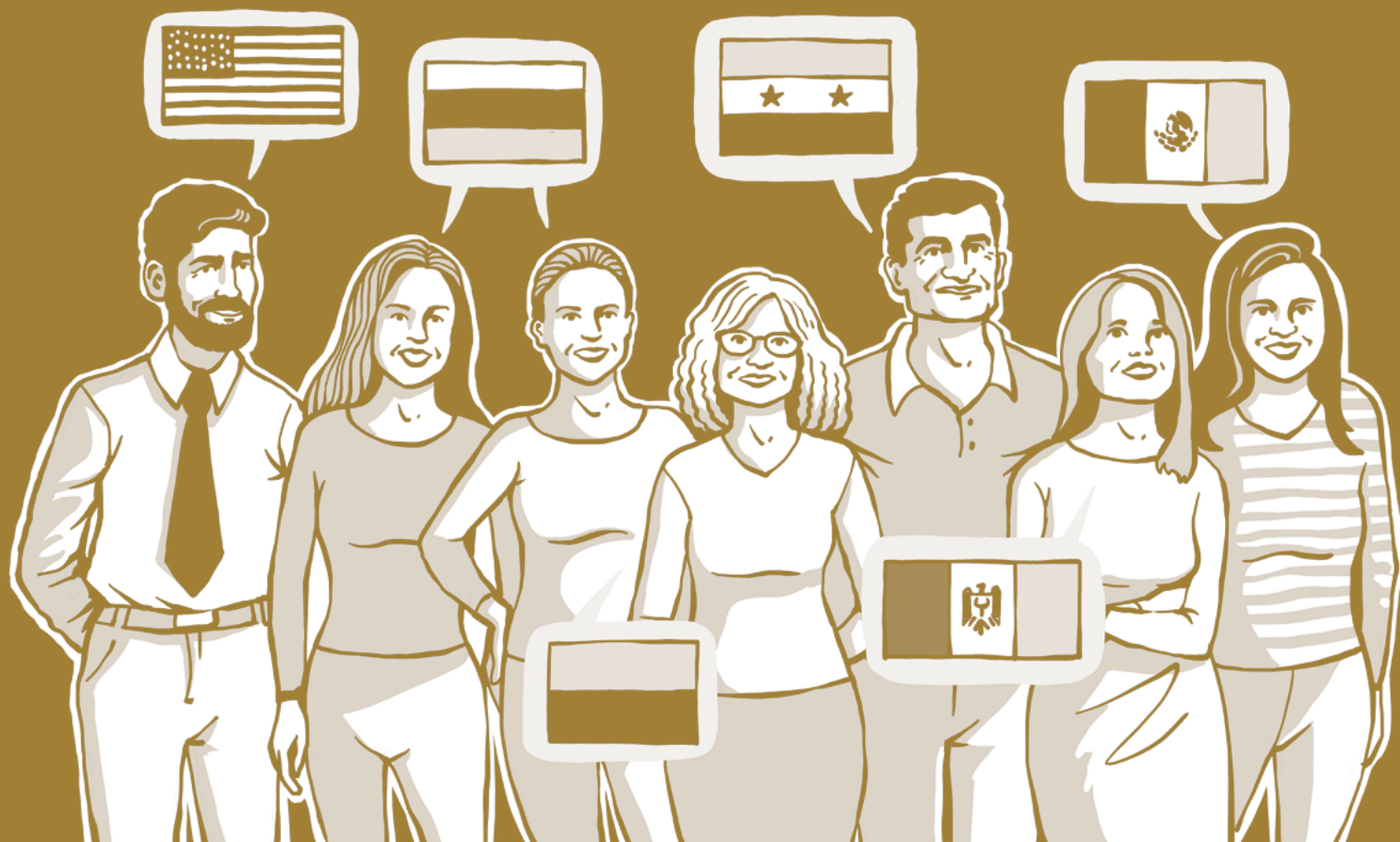

Sedm statečných

příběhy cizinců dobrovolníků

Sedm statečných

příběhy cizinců dobrovolníků

Úvod

Milé čtenářky, milí čtenáři,

v ruce držíte třetí publikaci z naší řady příběhů úspěšné integrace. Po komunitních tlumočnicích a dvojjazyčných asistentech pedagoga jsme se rozhodli Vám představit příběhy 7 (statečných) cizinců a cizinek, kteří se rozhodli zapojit do dobrovolnické činnosti.

V METĚ působí ročně přibližně 30 dobrovolníků, cizinci mezi nimi tvoří nezanedbatelnou část, přičemž někteří z nich byli původně našimi klienty. V roce 2017 máme 10 dobrovolníků cizinců, kteří se podílejí například na organizaci volnočasových aktivit či doučují angličtinu.

Zajímavé příběhy jsme ale nehledali jen v řadách dobrovolníků naší organizace. Kromě dvojčat Poliny a Vileny z Ruska, které stály u zrodu našeho dobrovolnického klubu Čekuj (aneb česká kultura jinak), a Američana Carllose, který v METĚ vedl skupinové doučování angličtiny, si můžete přečíst o Ghassanovi ze Sýrie, který pro změnu doučuje matematiku v InBázi, Svitlaně z Ukrajiny, která s organizací Nová škola pomáhá dětem se školní přípravou, Mexičance Marianě, dobrovolnici v organizaci Tamjdem či Olí z Podněstří (Moldavsko), která se v Hestii podílí na chodu volnočasového klubu pro děti KOMPAS. Někteří z nich působí jako dobrovolníci i ve více organizacích najednou.

Jejich motivace být dobrovolníkem je různá, stejně jako u dobrovolníků obecně, jak o tom píše v teoretické části publikace Tereza Pospíšilová z Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy. Naši motivací představit Vám těchto 7 dobrovolníků je prostřednictvím konkrétních osobních příběhů ukázat, že cizinci jsou plnohodnotnou součástí naší občanské společnosti. A také jim touto formou poděkovat a projevit uznání, neboť například služby METY by bez pomoci dobrovolníků nebyly úplné.

Autor publikace Martin Benda pro Vás vyhledal zajímavé informace či příklady ze zemí, kde má dobrovolnictví dlouhodobou tradici a věnuje se mu velké procento obyvatel. V této souvislosti pak můžeme konstatovat, že Česká republika si vůbec nevede špatně!

Děkuji tímto všem dobrovolníkům, ať už jsou odkudkoliv, za jejich angažovanost a činnost pro druhé a Vám, čtenářům, přeji inspirativní čtení.

Zuzana Papáčková
ředitelka META, o.p.s.

PS: O protagonistech publikace vznikly i video medailonky, které natočil filmař Hubert Hesoun. Vidět je můžete na profilu METY na Facebooku a YouTube.

Dobrovolnictví: úvod a souvislosti

Tereza Pospíšilová ve spolupráci s Martinem Bendou

1. Co je dobrovolnictví?

Paní Jana je důchodkyně. Během posledních pěti let vytvořila týdenní program aktivit pro seniory v domě s pečovatelskou službou. Zbudovala zde knihovnu a organizuje pro klienty domu výlety. Student Petr již druhý rok pomáhá v nemocnici jako společník u lůžka na oddělení následné péče. Pomůže vždy, se vším a rád. Pan Karel se účastní víkendových tréninkových výjezdů pro skupinu dospělých lidí s mentálním postižením při jedné z pražských neziskovek. Dobrovolně zde působí již čtyři roky a za tu dobu odpracoval přes 700 hodin čistého času. Šárce je 22 let a již třetí rok se bez nároku na odměnu podílí na předvýchově asistenčních psů. Učí je pohybu ve městě, poslouchat i hrát a seznamuje je s budoucími klienty s postižením. Všichni jsou dobrovolníci s velkým „D“. Věnují se veřejně prospěšné neplacené dobrovolné práci pro neziskovku nebo dobrovolnické centrum. Mohli bychom je zařadit do tzv. **servisní oblasti dobrovolnictví**, protože poskytují pomoc a službu těm, kdo ji potřebují.

Pan Václav je třicátník, který působí již 16 let v dětském a mládežnickém spolku. Začal jako instruktor v dětském

oddíle, jehož byl sám předtím několik let členem. Věnoval se vedení družiny, poté oddílu a nakonec se stal hlavním vedoucím letního tábora. Tuto roli již předal mladším, ale dál v oddíle působí jako proškolený zdravotník a metodický poradce mladších vedoucích. V místě bydliště dále založil občanskou iniciativu a zasazuje se za ochranu místního životního prostředí a rozvoj veřejného prostoru. Podařilo se mu uspořádat již několik veřejných diskusí, sbírku na opravu místní kapličky a vybudovat naučnou stezku (1). I Václav je dobrovolník. Jeho dobrovolná činnost je úzce spojena s jeho členstvím ve volnočasovém spolku a jeho další veřejně prospěšné aktivity na spolkovou činnost přirozeně navazují. **Reprezentuje velkou skupinu dobrovolníků, kteří jsou zároveň členy organizace, pro kterou bez nároku na odměnu pracují.** Věnují se činnosti pro druhé, ale zároveň i tak trochu „pro sebe“, už jenom proto, že jsou sami členy spolku. Někdy proto snad trochu nepřesně o tomto typu dobrovolnictví říkáme, že je „vzájemně prospěšné“. Členské dobrovolnictví v mládežnických, sportovních, kulturních a nejrůznějších volnočasových organizacích někdy též označujeme jako tzv. **expresivní dobrovolnictví**, protože jeho prostřednictvím dobrovolníci vyjadřují svoje hodnoty, zájmy a životní styl.

Ať servisní nebo expresivní, dobrovolnictví je v podstatě **druh altruistického chování**, jehož cílem je pomáhat druhým lidem nebo konat dobré věci bez očekávání vlastní odměny. Pojem altruismus v polovině 19. století vytvořil **francouzský sociolog Auguste Comte**. Popisoval chování zaměřené na prospěch druhých, které mělo být protikladem sledování ryziho vlastního zájmu, tj. egoismu. V tehdejší průmyslové společnosti se s prudkým rozvojem tržního hospodářství a přesunem lidí z tradičních venkovských komunit do měst přetrhávaly původní vazby vzájemné pomoci a reciprocity a narůstala **individualizace společnosti**. Řada myslitelů se tehdy obírala tím, jak je vůbec v individualizované společnosti možná spolupráce a kde se bere soudržnost.

V západních společnostech je široce přijímán názor, že „dobrovolníci jsou více než jenom doplňující a levnější lidský zdroj, že jsou to lidé, kteří přinášejí něco, co je kvalitativně jiné, než co mohou poskytnout placení zaměstnanci“ (Rochester a kol. 2009: 245, cit. in Frič, Pospíšilová a kol. 2010: 190). Také v naší společnosti je tento pohled poměrně rozšířený, ale vedle něj existuje i pohled opačný, který dobrovolníkům přisuzuje jen doplňkovou roli. Podle výzkumů je však druhý pohled na ústupu.

2. Dobrovolnictví u nás a v zahraničí

Mezi **světové premianty** v míře dobrovolnictví patří země s dlouhou tradicí občanské společnosti a komunitní angažovanosti, jako **Spojené státy** (65%), **Kanada** (47%) nebo **Velká Británie** (43%). Na druhém pólu se nachází například Rusko s méně než 10% dobrovolníků v dospělé populaci (Musick a Wilson 2008: 343, podle *World Values Study* z let 1999 – 2001). **V Evropě patří mezi země s nejvyšším podílem dobrovolníků Holandsko** (47%) **a Finsko** (39%). V České republice představují dobrovolníci 29% dospělých obyvatel. Podobáme se v tom zemím jako Belgie (33%), Rakousko (27%) nebo Německo (24%) a odlišujeme se od většiny ostatních postkomunistických zemí – Slovenska (14%), Maďarska (12%) či Polska (9%), kde je dobrovolnictví mnohem méně rozšířené (Pospíšilová 2011: 7, podle *European Values Study* z roku 2008).

Překvapivě **vysoká míra dobrovolnictví v České republice je výsledkem dlouhé a bohaté tradice spolkové činnosti**, která sahá do doby národního obrození a zahrnu-

Význam dobrovolnictví	Rozhodně/spíše souhlasím (%)		
	2000	2004	2009
Dobrovolníci nabízejí něco jiného, než mohou zajistit placení profesionálové	63	76	70
Kdyby si stát plnil všechny povinnosti, nebylo by zapotřebí dobrovolníků.	70	67	59

je rozkvět občanské společnosti v době první republiky. Masové spolky jako Hlahol či Sokol utvářely národní uvědomění a budovaly první samostatný stát.

Data uvedená výše se vztahují k neplacené činnosti pro širokou škálu dobrovolných spolků a organizací od mládežnických po sportovní i rekreační. Z výzkumů přitom víme, že 9 z 10 dobrovolníků u nás se věnuje dobrovolnictví v rámci spolku, jehož jsou členy (Frič, Pospíšilová a kol. 2010: 97). Souvislost členství s dobrovolnictvím najdeme i v dalších zemích, například v USA nebo v Holandsku. Je to dáno tím, že **spolková činnost vytváří pro dobrovolnou angažovanost přirozený rámec**. Je zdrojem sdílených hodnot, pro které stojí zato dobrovolně

pracovat, i přátel a kamarádů, s nimiž lidé dobrovolnictví sdílí. Na druhou stranu je překryv mezi členstvím a dobrovolnictvím v České republice ve srovnání s jinými zeměmi nezvykle vysoký a vypovídá o zásadním významu členského dobrovolnictví, zejména ve sportu.

Kdybychom členské dobrovolnictví dali do závorky, podíl dobrovolníků by se podstatně snížil. **Nejvíce dobrovolníků nečlenů najdeme v neziskových organizacích, které poskytují sociální, humanitární, zdravotní a vzdělávací služby.** V této servisní oblasti, kterou si někdy s dobrovolnictvím s velkým „D“ spojujeme, se dobrovolnictví věnuje jen 6% občanů České republiky (Frič, Pospíšilová a kol. 2010: 92).

3. Proč se lidé věnují dobrovolnictví?

Dobrovolníky na jedné straně obdivujeme za to, že bezplatně pomáhají druhým. Na druhou stranu se k jejich činnosti společnost někdy staví podezřívavě právě proto, že je bezplatná. Jaký motiv může mít práce, když si za ni dobrovolníci nenárokuje materiální odměnu? Na první otázku se snaží odpovídat řada odborníků u nás i v zahraničí. Jedna z teorií říká, že lidé se dobrovolně věnují neplacené práci, když **naplňuje jednu nebo více z jejich individuálních potřeb:**

(a) vyjádřit a realizovat své hodnoty (jako je například humanismus, pomoc bližnímu, práva zvířat nebo ochrana přírody),

(b) potřebu porozumět světu (něco se naučit nebo vyzkoušet),

(c) rozvíjet svoji osobnost (posílit sebevědomí či zodpovědnost, být lepší),

(d) rozvíjet pracovní kariéru (získat kariérně využitelné zkušenosti, znalosti či dovednosti),

(e) sociální potřeby (navazovat a posilovat mezilidské vztahy),

(f) potřebu chránit se (řešit své osobní problémy, pocity viny apod.) (Clary a kol. 1998).

Fakt, že dobrovolnictví naplňuje určité potřeby dobrovolníků, je samozřejmý. Je přitom však zajímavé, že máme tendenci vnímat bezplatnou dobrovolnou činnost jako dobrovolnictví tím více, čím větší „obět“ představuje pro dobrovolníka. Lucas Meijs s kolegy porovnávali, s jakou jistotou lidé označí určitou činnost jako dobrovolnictví. Vypočetli přitom, že stoprocentnímu dobrovolnictví se blíží ty činnosti, kde lidé vidí výrazné náklady na straně dobrovolníka (oběti času, podstoupení rizika či nepohodlí) **a zároveň jen minimální přínosy pro dobrovolníka samotného.** Pro posuzování dobrovolnictví tedy podvědomě používáme rovnici, kde se od nákladů odečítají přínosy. Když jsou výsledné „čisté náklady“ dobrovolníka příliš malé, přestáváme si být jisti, zda jde o dobrovolnictví (Meijs a kol. 2003: 20).

Jiné teorie dávají do popředí společenské faktory. V některých zemích, jako je USA nebo Kanada, **dobrovolnictví představuje společenskou normu, a existují zde proto i neformální společenské sankce, které ji „vynucují“.** Signální teorie zase vysvětluje dobrovolnictví jako snahu získat si v okolí **dobrou pověst**, tj. prostřednictvím dobrovolnictví „signalizovat“, že jsem člověkem, který do dané společnosti či komunity patří, a je tedy například dobrým skautem, dobrým křesťanem nebo dobrým občanem. Ze sociologického pohledu leží nejdůležitější zdroj dobrovolnické participace v sounáležitosti s určitou společenskou komunitou. Sdílené hodnoty a sdílené sociální vazby jsou faktory, které generují nejen dobrovolnictví, ale i dárcovství a další druhy prosociálního chování. Dalo by se říci, že dobrovolníky jsou lidé proto, že **jsou součástí určité komunity**, která je k dobrovolnictví motivuje. Taková komunita přitom může mít podobu i přeshraniční sociální sítě, kdy člověk v cizí zemi jedná podle hodnot a praktik ze své původní země, nebo virtuální skupiny, která společně existuje a komunikuje hlavně přes internet.

4. Trendy dobrovolnictví v České republice

V České republice dnes dobrovolnictví **vychází zejména z široké a téměř nepřerušené spolkové tradice**. Dalším významným zdrojem dobrovolnictví u nás je církev. Také zde jde o tradiční dobrovolnictví navazující na nábožensky motivovanou službu bližnímu. Po roce 1989 se dobrovolnictví rozvíjí jak v rámci církví samotných, tak zejména prostřednictvím církvemi zřizovaných institucí, jako je Charita či Diakonie, které poskytují sociální a další veřejné služby. Třetím zdrojem jsou po roce 1989 snahy o **etablování programového dobrovolnictví** po vzoru Velké Británie, USA a dalších západních zemí. Prvním dobrovolnickým programem u nás se stal roku 1995 Program 5 P, jenž zavedla nezisková organizace Hestia a který spočívá v mentoringovém vztahu mezi dobrovolníkem a dítětem. Pokračovaly dobrovolnické programy v nemocnicích, domovech seniorů a další. Významným podnětem pro rozvoj dobrovolnictví byly velké **povodně v letech 1997 a 2002** na Moravě a v Čechách, které vedly k mobilizaci dobrovolné pomoci i k rozvoji dobrovolnictví v oblasti humanitární.

V posledních letech se počty dobrovolníků v ČR nezvyšují. Přesto podle posledních údajů Českého statistického úřadu v roce 2015 pro český neziskový sektor **dobrovolníci odpracovali přes 45 milionů hodin v hodnotě téměř 6 miliard korun**. Ze strany veřejné správy lze sledovat zvyšující se zájem o dobrovolnictví jako společensky prospěšný jev, který si zaslouží veřejnou podporu.

5. Dobrovolnictví jako součást veřejné politiky

Dobrovolnictví obvykle pomáhá dobré věci a zároveň má přínosy pro dobrovolníky samotné. Řada z nich je přitom tak významných, že si jich všímají i veřejní činitelé některých států a mezinárodní instituce. **Organizace spojených národů již od roku 1985 vyhlašuje 5. prosinec Mezinárodním dnem dobrovolníků.** Když v roce 2003 generální tajemník OSN Kofi Annan ocenil dobrovolníky po celém světě za jejich práci jako „odhodlané a statečné jedince“ a „důležité partnery na cestě za lepším, spravedlivějším a bezpečnějším světem“, nebyl to osamocенý hlas, ale špička ledovce (OSN 2003).

Rok 2011 byl již podruhé po deseti letech vyhlášen **Evropským rokem dobrovolnictví**. Evropská komise přitom vyzdvihovala dobrovolnictví jako formu občanské participace, která **posiluje hodnoty solidarity a soudržnosti ve společnosti**. Z hlediska evropských politik typicky zdůraznila i jeho význam při zvyšování zaměstnatelnosti osob, jejichž pozice na trhu práce je z různých důvodů oslabená a jimž dobrovolná činnost dává příležitost něco se naučit a navázat užitečné kontakty (European Commission 2012).

Mezi země, kde je dobrovolnictví tradičně přisuzována významná role ve společnosti a kde je vláda od 70. let 20. století podporuje, patří zejména **Velká Británie, Spojené státy a Kanada**. Dobrovolnictví je zde vnímáno jako normální a prospěšný způsob společenského zapojení, přičemž cílené a státem podporované programy se ho snaží zprostředkovat i osobám, které z „normality“ běžné společnosti z různých důvodů vypadávají. Jednou takovou významnou skupinou jsou **tělesně postižení**, jejichž hnutí za zapojení do všech sfér společnosti v 60. letech minulého století bylo mimo jiné jedním ze zdrojů současných trendů inkluzivního dobrovolnictví (Pospíšilová a Marková 2017). Další významnou skupinou, na které dobrovolnické programy míří, jsou lidé, kteří se dočasně ocitli mimo trh práce, tj. matky po mateřské dovolené,

mladí nezaměstnaní, dlouhodobě nezaměstnaní apod. Dalšími často zmiňovanými skupinami jsou senioři, děti a mládež a lidé z etnických a národnostních minorit.

Zároveň s výše popsaným rozvojem dobrovolnictví jako veřejné politiky se utváří **„dobrovolnický sektor“ jako specifická sféra ve společnosti**. Některé neziskové organizace se cíleně věnují rozvoji a podpoře dobrovolnictví ve společnosti, jiné usilují o vytváření dobrovolnických příležitostí otevřených všem. Vznikají dobrovolnická centra. Vznikají zákony a vyhlášky týkající se částí dob-

rovolnictví. Veřejná správa pro dobrovolnictví vyčleňuje specifické organizační jednotky a přijímá dotační programy. Utváří se tak jakési institucionální zázemí či „infrastruktura“ dobrovolnictví.

U nás bychom do této dobrovolnické infrastruktury mohli počítat mezi jiným jistě organizace jako Hestia – Centrum pro dobrovolnictví a další dobrovolnická centra v České republice, Zákon o dobrovolnické službě (č. 198/2002 Sb. v platném znění) a některé vyhlášky ministerstev či internetový portál Dobrovolnik.cz.

6. Dobrovolnictví jako nástroj integrace cizinců

Dobrovolnictví může sloužit jako **nástroj integrace všech skupin osob, které se z různých důvodů ocitají na okraji společnosti a jsou ohrožené vyloučením – zdravotně postižených, dlouhodobě nezaměstnaných, chudých, seniorů atd.** Jednou z takových skupin jsou lidé, kteří se do země přistěhovali ze zahraničí. Tito lidé si obvykle teprve hledají práci, bydlení, učí se domácí jazyk a kulturu a někdy se i snaží zapojit do místní občanské společnosti. Cílem státní politiky v České republice je integrace, neboli začlenění a přijetí cizinců do české společnosti. Koncepce integrace cizinců na území ČR (přijata 2000, aktualizována 2006, 2011 a 2016) předpokládá, že v tomto procesu hrají roli neziskové organizace. Jejich hlavní význam spočívá v poskytování služeb pro přistěhovalce a v osvětě většinové společnosti. Navazující Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců (přijata 2014) vidí jejich roli také při zapojení cizinců do veřejného života formou dobrovolnictví, a to zejména v oblasti vzdělávání (Yudenko 2017).

Dobrovolnictví u skupin ohrožených vyloučením má obecně některá specifika. Jedním z nich je, že právě osoby, které má dobrovolnictví integrovat, se typicky dobrovolnictví věnují oproti běžné populaci ve snížené míře (Rochester a kol. 2009). Například proto, že ztratili nebo si nevytvořili sociální vazby v místě, kde žijí, nebo proto, že nemají pro dobrovolnictví potřebné jazykové znalosti nebo potřebné sebevědomí a pocit, že mají co dát. **Je proto třeba je cíleně k dobrovolnictví povzbuzovat a zároveň snižovat překážky, které jim v dobrovolnictví brání.**

Míra využití dobrovolnictví v rámci státní integrační politiky je v evropských zemích různá. **Dobrovolnictví cizinců má explicitní místo například v Nizozemsku, Německu či Francii.** Opatření veřejných politik v těchto zemích směřují na jedné straně k odstraňování překážek

a na straně druhé k podpoře dobrovolnických aktivit u přistěhovalců. Podle dosavadních výzkumů a zjištění ze zahraničí je dobrovolnictví pro integraci přistěhovalců přínosem zejména v tom, že umožňuje **zlepšení jazykových znalostí, získání nových sociálních vazeb, porozumění místní kultuře, lepší pracovní začlenění i získání uznání ze strany většinové společnosti.** Pomáhá jim **utvořit si nové sebepojetí jako členů místní společnosti** a překonat obtíže migrace (Yudenko 2017).

7. Inspirace ze zahraničí

Dobrovolnictví je v řadě zahraničních výzkumů spojováno s **větší soudržností a lepšími sousedskými vztahy** (Musick a Wilson 1998). V městech a čtvrtích s velkým počtem přistěhovalců jsou to zvláště žádoucí atributy, a proto se místa jako New York City snaží podporovat větší zapojení cizinců do dobrovolnictví. Analýza dat z průzkumu Amerického úřadu pro sčítání lidu z roku 2013 (New American Economy 2016) ukazuje, že přistěhovalce mezi dobrovolníky v USA najdeme téměř o polovinu méně často než mezi rodilými Američany. **Avšak pokud se již zapojí, jejich angažovanost je intenzivnější než u místních lidí.** Míra dobrovolnictví je vyšší zejména u přistěhovalců, kteří byli k dobrovolné činnosti vyzváni svými přáteli, spolupracovníky či sousedy.

K podobným výsledkům došla ve své empirické studii z roku 2015 i nadace „Konrad-Adenauer-Stiftung“, která zkoumala sociální a politickou angažovanost přistěhovalců a cizinců v Německu (Konrad Adenauer Stiftung 2016). Každý čtvrtý Němec přistěhovaleckého původu a každý pátý cizinec žijící v Německu je členem nějakého sdružení nebo spolku. Obzvláště **oblíbené jsou sportovní kluby, které mají výraznou integrační funkci.** Pro srovnání, každý třetí rodilý Němec je aktivní v nějaké neziskové organizaci. I v této studii se ukazuje, že pro zapojení do nějakého spolku nebo neziskovky **klíčovou roli hrají přátelé, známí nebo příbuzní, kteří už v nich jsou sami aktivní.**

Při rešerších jsme narazili na zahraniční projekty, které se snaží zvýšit dobrovolnictví u mladých migrantů. Rádi vám je nabízíme jako inspiraci.

Německo

„**Students meet Society**“ je společný projekt Univerzity Martina Luthera v Halle-Wittenberg a dobrovolnické agentury Halle-Saalkreis, jehož cílem je integrace studentů s přistěhovaleckým původem a zahraničních studentů do společnosti. Projekt **motivuje studenty k dobrovolnictví** a zároveň je má povzbudit k tomu, aby zůstali po studiu v Německu a odborné znalosti získané na univerzitě využili také v praxi.

Místo pro dobrovolnickou činnost studentům pomáhá vybírat poradenské centrum na univerzitě, které vzniklo speciálně pro tento projekt. Oblasti působení jsou různorodé. Odpolední výuka ve školce, pomoc v domově pro seniory, doučování studentů v přírodovědných předmětech, pomoc v oblasti ochrany spotřebitelů nebo pomoc s vytvořením webu pro neziskové organizace.

Do projektu, který běží od roku 2016, se zapojilo 300 studentů, kteří si pochvalují, že **dobrovolnictví jim otevírá dveře do společnosti a pomáhá jim budovat společenské kontakty**. Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky v Berlíně vybral „Students meet Society“ jako projekt měsíce března 2017 v oblasti integrace (Bundesamt für Migration 2017).

Finsko

Na podporu začlenění sociálně znevýhodněné mládeže nejen z řad migrantů je v Helsinkách zaměřeno hned několik projektů, které fungují na bázi dobrovolnictví. „**Buddyschool**“ je založen na principu **vzájemného učení**, ve kterém starší žáci vyučují ty mladší. Společné řešení úkolů podporuje vzájemný kontakt mezi žáky, pomáhá jim posílit dovednosti jako čtení, psaní či komunikace, ale posiluje také jejich schopnost převzít za něco zodpovědnost a být hrdý na výsledky své práce. Tento přístup podle autorů projektu **zlepšuje školní atmosféru a vytváří školní pospolitost**. Žáci, kteří se cítí ve škole dobře, mívají lepší studijní výsledky a vyšší motivaci. Řada žáků se díky aktivitám naučí se učit, což je připravuje na další vzdělávání i na pracovní život. Dobrovolnický projekt tak pomáhá předcházet sociálnímu vyloučení mladých lidí (Buddyschool 2017).

Dalším zajímavým projektem, na kterém se dobrovolně podílí starší mládež, je „**Porota vrstevníků**“, kde **starší vrstevníci ve spolupráci s policií posuzují trestné činy mládeže do patnácti let**. V roce 2015 bylo v Helsinkách spácháno 1130 trestných činů právě mladistvými mladšími patnácti let. Ti však nejsou právně zodpovědní a soud pro mladistvé tak **působí hlavně preventivně** a snaží se u těchto přestupníků zvýšit pocit odpovědnosti za své činy a porozumění jejich následkům. Mladí dobrovolníci se činností u soudu nejen prospěšně zapojují, ale také se učí, jak funguje právní systém. Autoři projektu doufají, že to v budoucnu povede k jejich celkově větší občanské uvědomělosti a angažovanosti (Migrant Youth Helsinki 2017).

Carlos Alderete

Dotazník:

jméno a příjmení: Carlos Alderete

věk: 37

místo narození: Austin, Texas, USA

povolání: lektor angličtiny

dobrovolnická činnost: META, o.p.s. (doučování angličtiny pro děti cizinců připravujících se na studium na SŠ), Romodrom o.p.s. (doučování angličtiny pro romské děti)

počet let v ČR: 5,5

oblíbené jídlo: thajská kuchyně a možná i mexická. To je složitá otázka!

hobby: kreslení, psaní literatury, četba informací z vědy a sledování politiky

oblíbené místo v ČR: Praha

Proč ses rozhodl odjet do České republiky?

V Americe jsem toho zrovna moc nedělal a vždy jsem chtěl žít v Evropě. Předpokládal jsem, že myšlení Evropanů mi bude bližší než to americké.

A je?

Ach ne, je zcela stejné jako v Americe.

Jak se ti líbí život v Česku?

Pro mě je život v ČR velmi jednoduchý. Práce je pro mě také jednoduchá a příjemná. Neumím česky a je docela fajn nic nevědět. Nevědět nic o politice, o všem negativním, co se ve společnosti děje. Prostě nevím, a to je docela příjemné.

A není těžké žít s lidmi, když nerozumíš, co říkají?

Myslím, že kdybych nemluvil anglicky, ale například francouzsky, tak by to bylo složitější. Ale lidi tady vět-

šinou mají velkou chuť mluvit anglicky, takže to situaci usnadňuje. I když jsem mluvil česky nebo jsem se o to pokoušel, tak okamžitě přeplí do angličtiny.

Takže lidi nikdy nereagovali špatně, že se nechceš naučit česky?

Nikdy jsem nezažil negativní reakci. Víím, že to není hezké, ale ne, nikdo na mě nebyl ošklivý, že nemluví česky, nebo ani že se nesnažím mluvit česky.

Jaká jsou tvoje oblíbená místa v Praze?

Restaurace. Já rád jím.

A jíš taky rád českou kuchyni?

Ano, docela jsem si českou kuchyni oblíbil. Když jsem sem poprvé přijel, tak mi zas tolik nechutnala, byla to taková cizí chuť. Hodně asi octu a nakládané zeleniny. Na

to jsem nebyl zvyklý, ale jo, teď to mám rád a zvykl jsem si na chuť českého jídla.

Jaké je tvoje nejoblíbenější české jídlo?

To nedokážu říct, asi vepřové koleno. Taky mám rád tatarák, sice si ho můžeš dát kdekoliv, ale poprvé jsem ho ochutnal tady a je to něco, co se mi vybaví, když se řekne Česká republika, i když vím, že to není tradiční české jídlo.

Plánuješ tu zůstat?

Plánuji zde zůstat ještě několik let a pak se přestěhovat pravděpodobně do Kanady.

Jsi dobrovolníkem METY. Byl jsi dobrovolníkem už předtím v USA?

Ano. S dobrovolnictvím jsem začal pro organizaci, která učila angličtinu jako cizí jazyk. Pak jsem dělal dobrovolníka pro „Big brothers, Big sisters“. Je to organizace, kde dávají do dvojice dospěláky dobrovolníky s dětmi, které to nemají v životě úplně nejjednodušší, pocházejí z prostředí, které na ně nemá úplně pozitivní vliv, anebo z jakéhokoli důvodu je rodiče anebo jejich opatrovníci zapíší do tohoto programu.

Jaký druh dobrovolnictví jsi dělal pak v České republice?

Nejdřív jsem dělal dobrovolníka pro organizaci s názvem KO9, která působila pod zastřešující organizací Romodrom. Chtěl jsem pracovat speciálně s romskými dětmi, protože mám pocit, že jsou v této zemi opomíjené, a myslím, že i v celé Evropě. Tam jsem dobrovolničil asi rok a půl. Bylo to hezké, nebylo to moc organizované, takže jsem tam občas šel a neměl jsem úplně co dělat. Pak organizace přestala fungovat a ztratil jsem s nimi kontakt. Poté jsem se spojil s METOU...a tady jsem.

Proč sis vybral METU?

METU bylo snadné najít, nepamatuji si, jestli jsem hledal na Facebooku nebo na Googlu, ale META byla první organizace, kterou jsem našel. Když jsem napsal do or-

*Vedle Čechů se cítím jako
líné tlusté čuně, protože oni
pořád něco dělají. Když se
zeptáte jakéhokoliv Čecha
v jakoukoliv roční dobu, co
dělá o víkendu, tak lyžuje,
běhá po horách, cestuje,
hraje fotbal.*

ganizace, tak mi hned odpověděli. Nemyslím si, že měli pro mě místo, ale neodmítli mě, jenom řekli, přijď a něco vymyslíme, a to bylo milé.

Co jsi dělal jako dobrovolník pro METU?

První školní rok a první skupina, kterou jsem měl, byl bratr a sestra z Kazachstánu. Byly to v podstatě soukromé konverzace a potkávali jsme se každý týden. Byly to moc milé děti, dělaly si poznámky, já jsem jim odpovídal na školní dotazy, pokud nějaké měly.

A co děláš teď?

Tento rok pracuji se skupinou studentů. Moc se mi to líbí, protože jsou z celého světa, jsou to velice milé děti a chtějí se učit. A je příjemné už jen být mezi nimi. Učíme se podle knížky Americká angličtina, protože to je to, co učím.

Máš nějakou zábavnou historku, nebo co tě napadne, když si vzpomeneš na své dobrovolničení?

Přijde mi zajímavé, že při práci s dětmi v této skupině jsou všechny na tom stejně, všechny ví, že angličtina není jejich mateřským jazykem. Čeština taky není jejich mateřským jazykem, takže se nestydí, když dělají chyby.

Nebo možná trochu, jako každé jiné dítě, ale když třeba mají problém s výslovností, tak nezčervenají a nezačnou se potit a neutečou z místnosti, jsou prostě na jedné lodi. Samozřejmě pro ně dělám šaška, abych jim ukázal, že je v pořádku dělat chyby.

Myslím, že se ti líbí pracovat s těmito dětmi.

Ano, mám radost z této dobrovolnické práce, protože v podstatě všechny moje soukromé hodiny a placené

lekce, jsou s lidmi, kteří vydělávají hodně peněz, což je pro mě fajn, ale je to jenom jedna část České republiky. Takže potkávám lidi, kteří vydělávají slušné peníze, a vídám i lidi, kteří mají i trochu jiné problémy než zbytek země. Je to fajn. I když tyto děti jsou cizinci, je hezké pomoci lidem, kteří možná nemají stejné finanční prostředky jako ostatní, a cítím se proto dobře. Rád jim pomáhám. Myslím, že bych byl se sebou velmi nespokojen, kdybych nedělal něco dobrého.

Máš rád Českou republiku? Cestoval jsi po ní trochu? Máš nějaká oblíbená místa?

Ne přímo nějaká speciální místa, ale jsou to spíš nějaké zajímavosti o České republice, například tato oblast je bohatá na fosilie a na historii. Takže zde můžu najít trilobita, víš co je trilobit?

Ano, je to zkamenělý živočich.

Třeba v Americe bych nevěděl, kde je hledat a zde jsou všude. A je tu také vltavín, což je hornina, která vzniká dopadem mimozemského tělesa. Je to zelený skleněný

kámen, který najdete jenom v jižních Čechách a částech Německa, a takový věci mám moc rád. Zajímám se o historii Země, zkameněliny, kameny, starověk, archeologii a takovéto záležitosti a Česká republika má v tomto ohledu co nabídnout.

A ty jsi to studoval nebo je to jen tvůj koníček?

Ne, na univerzitě jsem navštěvoval lekce geologie a byl to velmi zajímavý kurz, ale už když jsem byl dítě, tak jsem hledal kosti. Nikdy jsem nebyl úspěšný, ale někde tam venku se určitě dá něco najít!

Dobrovolnictví? Myslím, že bych byl se sebou velmi nespokojen, kdybych nedělal něco dobrého.

A znáš trochu i českou historii?

Ano, trochu. Myslím, že je zajímavé, že tato země válčila v mnoha náboženských válkách a dnes je asi polovina lidí ateistů, to mi přijde hodně zajímavé.

Aha. Ještě něco tě překvapilo na lidech v Česku?

Když jsem sem poprvé přijel, cítil jsem se trochu zraněný a překvapený z reakcí lidí v Česku. Byla to vždy kamenná tvář, velice odměřené chování, nejenom k cizincům, ale ke komukoliv. A když pocházíte ze Spojených států a obzvlášť z Texasu, kde každý je velice přátelský, tak bylo pro mě trochu náročné to přijmout. Už jen ve vztahu zákazník a prodavač. Oni nejsou hrubí, ale přímí a struční a v komunikaci s Čechy prostě nejsou žádné zbytečnosti, jen řekni, o co ti jde a běž pryč. Na to jsem nebyl zvyklý.

Ještě něco dalšího tě překvapilo?

Vedle Čechů se cítím jako líné tlusté čuně, protože oni pořád něco dělají. Když se zeptáte jakéhokoli Čecha v jakoukoliv roční dobu, co dělá o víkendu, tak lyžuje, běhá po horách, cestuje, hraje fotbal. Nechápu, jak to dělají, protože to nejsou jenom mladí, zeptáte se jakéhokoli Čecha v jakémkoliv věku a dělají něco takového. To nechápu, obdivuji to, ale nechápu :-).

A co děláš ve svém volném čase ty?

Ve svém volném čase se snažím dělat umělecké věci. Vytvářím webový komiks, který kreslím, české téma s českými superhrdiny, které jsem vytvořil, a k tomu píšu také blog. Původně jsem myslel, že to budu psát anonymně, jako Čech, že to bude přijatelnější pro Čechy, ale hned všem bylo jasné, že to Čech nepíše, protože nelze skrýt to, že jsem cizinec, a k tomu jsem psal v angličtině. Ale

pro lidi, kterým jsem to ukázal, přátele, studenty, na tom bylo nejzajímavější právě to, že je to psané z pohledu cizince, český příběh očima cizince...a to je zábava.

Jaká témata jsou v tvém komiksu?

Můžou to být obyčejné věci, třeba od českého jídla až k politice Evropské unie. Píšu i o Donaldu Trumpovi, píšu o francouzských volbách, kolektivizaci v komunismu a někdy taky píšu o specifikách České republiky.

A kde pro svůj komiks hledáš inspiraci?

Inspiraci hledám obvykle v médiích. Čtu těch pár anglických médií, které lze v Česku o Česku najít, ale ty jsou obvykle den nebo dva staré, takže zprávy čtu později a většinou zprávy nejsou kompletní. Ale často taky využívám své studenty a ptám se jich, co si o tom nebo onom myslí. Na základě jejich odpovědí, které jsou poměrně dost podobné mezi lidmi, můžu vymyslet téma pro svůj komiks.

Máš ještě nějaké jiné hobby kromě komiksu?

Nejsem moc sportovec. Byl jsem i docela dost líný běžec, ale s přítelkyní teď podnikáme takový ten maratonový turismus. Běželi jsme maraton v Budapešti, ale nedokončili jsme ho. Běželi jsme půlmaraton v Berlíně, půlmaraton v Karlových Varech, další poběžíme příští měsíc v Olomouci. V říjnu běžíme maraton v Lisabonu v Portugalsku. To je fajn. Je příjemné jet do ciziny anebo na nějaké neznámé místo, vidět ho a taky tam podniknout něco super sportovního. Je parádní zažít to místo i jinak a ještě k tomu zaběhnout maraton a dostat medaili. V angličtině tomu říkáme zabít dva ptáky jedním kamenem.

Takže nejsi zas tak líný, jak o sobě říkáš :-).

Jen nemám rád organizované sporty. Sport ani nesleduji a vlastně se ani o sport nezajímám.

A děláš v Česku něco, co bys třeba v USA nedělal?

Určitě dělám teď věci, které bych předtím v Americe nedělal, což je zvláštní. Nevím proč, ale kupříkladu jsem

skoro dva a půl roku chodil na kurzy salsy. To bych nikdy ve Spojených státech nedělal a nevím proč. Je to ale zábava jít ven a tančit salsu, pokud to umíte. A já jsem předtím nikdy netančil, takže díky tomu můžete vylézt ze své ulity a zkoumat něco nového. Také jsem chodil na hodiny zpěvu, ale to už nedělám.

Co bys rád dělal v budoucnosti, kromě učení angličtiny, dělal bys rád i něco jiného?

Rád bych jednou opustil Českou republiku, koupil si pozemek v Kanadě a věnoval se udržitelnému hospodaření, kdy hospodaříte na vlastním, máte hospodářská zvířata, pěstujete jídlo, vytváříte si vlastní energii a žijete bez elektrické sítě. Je to poměrně extrémní, myslím, že nebudu úplně stoprocentně soběstačný, ale chtěl bych být alespoň víc soběstačný a žít mimo davu lidí ve velkých městech.

Když nemáš rád velká města, tak jak se ti žije v Praze?

Jsem tady 5 let a mám to tady rád, mám pořád rád Prahu, ale jsem už připraven na to mít víc prostoru a víc klidu.

Ted' tady učíš angličtinu, ale čím ses vlastně živil předtím v USA?

Na univerzitě jsem studoval 5 let, což je příliš dlouho, ale rok jsem si udělal volno. Univerzitu jsem taky začal studovat až docela pozdě, takže jsem už během studií pracoval v různých obchodech. Promoval jsem v době hospodářské světové recese, takže jsem nemohl najít práci, nic co by mě uspokojovalo. Pracoval jsem sice na univerzitě. Učil jsem psaní pro Američany, kteří s tím měli problémy, takže jsme psali různé eseje. To bylo opravdu příjemné, ale nebylo to dobře placené, protože jsem neučil, ale asistoval jsem, takže to nebylo až tak uspokojivé, jak by to mohlo být. Takže jsem přišel do ČR a soukromě tu učím. Většina mých studentů chce konverzace, což není tolik uspokojivé, ale rád dělám věci jako je učení pro METU, kde můžu opravdu učit, a to je zábavné.

Řekli o něm

„Carlos je skvělým učitelem angličtiny se silným sociálním cítěním. V METĚ působí jako dobrovolník dva a půl roku. Ze začátku se věnoval doučování angličtiny dvou sourozenců z Kazachstánu. Následně vyučoval angličtinu skupinu studentů z různých částí světa v rámci projektu Click with school. Studenti se sice připravovali hlavně na studium v českém jazyce, mnoho z nich ale mělo malou znalost angličtiny, kterou budou nadále nejen na střední škole potřebovat, a proto jsme využili dobrovolnické doučování, které nabízeli rodilí mluvčí z USA i Velké Británie.

Jako dobrovolník-lektor byl Carlos velmi oblíbený, jeho hodiny byly živé a zábavné a studenti je rádi navštěvovali. Své žáky dokázal zaujmout a veselou a hravou formou je učil. Po poslední hodině studenti nechtěli odejít a dojemně se s ním loučili.“

Monika Hrochová
koordinátorka dobrovolnického programu
a praxí, META, o.p.s.

Click with school

Jednou z aktivit společného projektu META, o.p.s. a Centra pro integraci cizinců, o.p.s. je vznik celoročního přípravného kurzu pro děti cizinců, které chtějí uspět u přijímacích zkoušek a studovat v ČR na střední škole. Po splnění základní školní docházky totiž většinou nemají možnost učit se česky. Neznalost češtiny jim pak znemožňuje vstup na střední školu v ČR, čímž jsou vyřazeni ze středoškolského i dalšího vzdělávání.

*Vždy jsem chtěl žít v Evropě.
Předpokládal jsem, že myšlení
Evropanů mi bude bližší než to
americké.*

Jak jsou na tom vlastně Češi s angličtinou?

Už znám všechny české chyby. Dokážu taky už odhadnout, když mluvím a ten člověk jen předstírá, že mi rozumí, obvykle totiž jen přikyvuje. Češi jsou výborní učitelé anglické gramatiky, lepší než rodilý mluvčí, ale protože slovanské jazyky nepoužívají členy, tak Češi dělají stejné gramatické chyby jako Slováci, Poláci nebo Rusové. Češi mají velkou motivaci naučit se používat členy, když jim řeknu, že při jejich absenci budou v Americe považováni za Rusy.

Svitlana Strunina

Dotazník

jméno a příjmení: Svitlana Strunina

věk: 32

místo narození: Kyjev, Ukrajina

povolání: doktorandka, asistentka na fakultě biomedicínského inženýrství na ČVUT

dobrovolnická činnost: Nová škola, o.p.s.
(Společně v knihovně – program školní přípravy v prostředí knihovny)

počet let v ČR: 5

oblíbené jídlo: nakládané okurky

hobby: dobrovolnictví, výlety, kultura

oblíbené místo v Praze: trasa Tančící dům, Karlův most, Kampa

Proč ses přestěhovala do České republiky?

Do České republiky jsem přijela studovat doktorské studium a jsem tady 5 let. Studuji a zároveň pracuji jako asistent na fakultě biomedicínského inženýrství na ČVUT.

Po skončení studia se hodláš vrátit zpátky na Ukrajinu, nebo chceš zůstat a dál pracovat v Česku?

To popravdě řečeno nevím. To záleží na hodně faktorech. Přijela jsem sem studovat a to byl můj cíl, který ještě nemám splněný. Až získám titul Ph.D., tak se teprve rozhodnu, co vlastně budu dělat dál.

Jak se ti tady žije? Líbí se ti život v České republice?

V České republice se mi líbí. Je tady bezpečně, pro mě osobně to je v současné době strašně důležité. Pro jakéhokoliv cizince, v jakékoliv cizí zemi je svým způsobem

složitě pobývat delší dobu. Protože člověk přijede a je všechno úplně jinak, musí se přizpůsobit. Pro mě je to tady složité, protože tu nemám rodinu, takže nemám tu podporu, na kterou jsem zvyklá. Nemůžu říct, že se mi tady něco nelíbí, ale mám stejné problémy, jako má každý cizinec, který přijede do nějaké cizí země. Je tu jiná mentalita, jiné zvyky, jiné svátky, jiné chování lidí.

Když mluvíte o té mentalitě a o tom, že je to jiné, bylo něco v chování lidí, co tě překvapilo?

V české mentalitě jsou pro mě neobvyklé věci. Co je dobré, že jsou lidé velice slušní, strašně mě překvapilo, když jsem šla po nějaké cestičce a lidé mi začali uhýbat a ještě se omluvili, že mi překáželi, to pro mě bylo takové příjemné překvapení, vůbec jsem nevěděla, co mám říct. Co se mi nelíbí na české mentalitě, že si lidé hodně stěžují a docela hodně se navzájem pomlouvají.

Jaké to bylo, když jsi přijela a neuměla jsi jazyk?

Než jsem přijela do České republiky, studovala jsem češtinu půl roku. Takže jsem četla a rozuměla základům. Nerozuměla jsem řeči, když jsem něco slyšela, vůbec jsem nevěděla, o co jde. Většina lidí v České republice se snažila pochopit moji češtinu, případně vysvětlit, čemu jsem nerozuměla. Byly sice výjimky, kdy lidi nechtěly komunikovat, ale málo.

Myslíš, že se k tobě lidi chovali nebo chovají jinak, protože jsi cizinka?

Já myslím, že se v každé zemi k cizincům chovají jinak. Možná existuje nějaká země, kde se chovají k cizincům stejně jako ke svým občanům, ale o takové zemi nevím. Beru to jako normální věc.

Napadne tě nějaká situace jiného chování k cizincům?

Mimo Prahu se lidi docela často otočí, když začnu mluvit, protože mám přízvuk. Být Ukrajincem v České republice je těžké. V České republice se nadává na Ukrajince, moc je tady nemají rádi. Nicméně většinou se lidi chovají normálně, necítím se tady úplně cizí, jen občas.

Jak trávíš volný čas?

Volný čas moc nemám. Mám plány na dva měsíce dopředu. Když jdu na nějaký výlet nebo do divadla, tak to mám také naplánované dopředu. Jinak jezdím na výlety, do ciziny, chodím do divadla, na festivaly.

Máš nějaká oblíbená místa v České republice?

Praha je moje oblíbené místo. Česká republika je úžasná země, všechno je tady hezké. Mám oblíbené kolečko: Tančící dům, Karlův most, Kampa a Tančící dům.

Je pro tebe po pěti letech komunikace s Čechy snadná?

V České republice jsem sice už pět let, ale pořád to není můj šálek kávy. Mám problém s gramatikou, s háčky a čárkami. Píšu pomocí Wordu a docela často mám problém se slangem. Když lidé mluví spisovně, nahlas

*Život беру jako kolotoč, vše,
co na kolotoč dáme, se nám
zase vrátí. A já chci, aby toho
příjemného, dobrého a „jen tak“
bylo v mém životě hodně.*

a pomalu, tak nemám problém to pochopit. Nicméně nemůžu správně „česky“ vyjádřit všechno, co bych chtěla. Mluvím jako Mistr Joda ve Hvězdných válkách :-).

Je podle tebe čeština těžký jazyk pro Ukrajince?

Čeština je pro Ukrajince lehčí než angličtina, protože jsou to slovanské jazyky a mají podobná slova, pravidla a gramatiku, ale je hodně stejných nebo podobných slov, které znamenají úplně něco jiného. Když člověk přijede z Ukrajiny, tak se může tvářit, že rozumí, ale může rozumět úplně něco jiného, než mu ostatní říkají. Moje máma má ráda, když někdo říká „čerstvý voňavý chleba“, protože v ukrajinštině to zní jako „starý smradlavý chleba“, a takových příkladů je opravdu hodně.

Když jsi žila na Ukrajině, věnovala ses taky dobrovolnictví?

Nevěnovala jsem se, neslyšela jsem nikdy, že by dobrovolnictví na Ukrajině vůbec existovalo. Možná dobrovolnictví existovalo, ale nemělo to reklamu, nikde se to nešířilo.

Jak ses dostala k dobrovolnictví v Česku?

Dobrovolníka jsem začala dělat jen tak, napadlo mě, že chci dělat dobrovolníka. Začala jsem hledat na internetu a našla jsem web, tam jsem se zaregistrovala, z webu mi odpověděli, že by moji pomoc potřebovali. Měla jsem schůzku a sešla jsem se s koordinátorem dobrovolníků Rodinného centra MUM. Když jsem měla čas, tak jsem pomáhala. Pak jsem se na internetu dozvěděla o setkání dobrovolnických organizací v Praze. Šla jsem tam,

abych se dověděla více o dobrovolnictví. Prezenci tam měl Michal Kryl – vedoucí dobrovolnického programu v Nové škole. Po prezentaci jsem se rozhodla, že to chci dělat, protože tam byla pro mě jedna velice důležitá podmínka a to, že nejsou žádné podmínky. Všichni, kdo chtějí pomáhat, mohou přijít a prostě pomáhat.

Co děláš jako dobrovolník v Nové škole?

Jako dobrovolník v Nové škole doučuji děti, doučování probíhá v knihovnách. Koncepce je založená na tom, že nejsme učitelé, ale spíš kamarádi. Dítě může přijít do knihovny, je to takové kamarádké prostředí a může říct, že nerozumí Newtonovu zákonu, a my, jako kamarádi, se

mu snažíme pomoc vysvětlit, co to je. Já mám výhodu v tom, že mluvím špatně česky, a proto to vysvětluji jednoduše, takže děti tomu rozumí trochu líp než odborné češtině. Obvykle do knihoven chodí děti ze 4. – 6. třídy, starší děti zatím moc nechodily.

Děti do knihovny chodí dobrovolně, nebo je tam posílají ze školy?

Měly by chodit dobrovolně. Občas se stane, že přijdou děti a začnou si hrát hry. My ale nejsme žádné učitelky a nenutíme je se učit. Když děti potřebují pomoc, tak jim pomůžeme. Tento rok jsme měli skupinu asi třech dětí, které v 16:00 přišly a začaly si hrát hry a v 18:00 odešly.

Proč se věnuješ dobrovolničení, co je tvoje motivace dělat práci bez výplaty?

Je to takový můj rozmar, prostě to dělat chci. Je to stejné, jako když si chci koupit kabelku a chci si koupit červenou a nevím proč, prostě ji chci a s dobrovolnictvím to mám stejně, prostě to chci dělat. Hodně se mě na to lidi ptají a já si myslím, že mezi primární sociální potřeby patří propojenost. Já se tu cítím trochu odtržené, tak tím, že komunikuji s lidmi a je jedno, zda to jsou děti, dospělí nebo starší lidi, se cítím více propojeně se sociálním prostředím.

Jak reaguje tvoje okolí na to, že děláš dobrovolníka?

Reakce jsou celkem negativní, ostatní nechápou, proč nevyužívám čas jinak. Lidi nechtějí přijmout, že je v životě něco zadarmo. Já život beru spíš jako kolotoč, vše, co na kolotoč dáme, se nám zase vrátí. A já chci, aby toho příjemného, dobrého a „jen tak“ bylo v mém životě hodně. To je důvod, proč se na ten kolotoč snažím naložit to dobré, aby se mi to vrátilo, nečekám to, ale věřím, že tak to funguje.

Řekli o ní

„Svitlana je s námi skoro od počátku programu Společně v knihovně, dětem na Lužinách pomáhá už třetí školní rok. Za tu dobu se stala nejen „služebně nejstarší“ dobrovolnicí v programu, ale také jeho důležitým spolutvůrcem. Dokáže totiž otevřeně pojmenovat problémy, které z pohledu dobrovolníka v programu vznikají, a aktivně se podílet na jejich řešení. Přebírá i roli neformální mentorky nových dobrovolníků, kteří mohou těžit z jejích zkušeností.

V Nové škole máme v současné době 3 dobrovolníky cizince. Je to Svitlana a dva dobrovolníci v programu pravidelného doučování Rozlety. Ti u nás vedou lekce angličtiny, což nám umožňuje zapojeným dětem nabídnout v jazykové přípravě to nejcennější – kontakt s rodilým mluvčím. Mimo Svitlany jsou ještě ve Společně v knihovně zapojeni i dobrovolníci s odlišným mateřským jazykem. Všichni tito dobrovolníci z vlastní zkušenosti dobře vědí, s čím se potýkají děti, které přicházejí do knihovny pro pomoc – jaké to je fungovat v české škole a společnosti s jazykovým a kulturním hendikepem. A tahle zkušenost se na sebelepším školení předat nedá.“

Michal Kryl
koordinátor dobrovolnického,
programu Nová škola, o. p. s.

Společně v knihovně

Záměrem programu je propojit knihovnu – přirozené kulturní a komunitní centrum, žáky okolních základních škol a dobrovolníky, kteří chtějí pomoci dětem v jejich vzdělanostní dráze. V knihovně je vyhrazeno místo, na kterém jsou v pravidelných časech k dispozici dobrovolníci, připravení pomoci se školní přípravou každému dítěti, které bude mít zájem a přijde. Na programu spolupracují Nová škola, Městská knihovna v Praze a Národní knihovna ČR.

Napadnou tě nějaké zajímavé historky z dobrovolnictví?

Zajímavé je, že ten koncept děláme pro děti zadarmo a občas se nám stane, že přijdou rodiče a nechají nám 50 Kč na stole, i když ví, že je to zadarmo. Další zajímavou historkou byla maminka, která přišla a prosila, jestli bychom nemohli jezdit na doučování k ní domů, a my jí vysvětlovali, že tu nejsme jen pro její dítě, ale pro všechny, a že pro její dítě tuto výjimku udělat opravdu nemůžeme.

Spousty dětí chodí, protože se jim tam jen líbí nebo protože se nudí a přitom nepotřebují s ničím pomoc, chtějí si jen povídat, ukázat fotky a pustit hudbu. Je to asi 30 % dětí, které nic nepotřebují, jen si chtějí povídat s dospělým člověkem. A je příjemný pocit vědět, že si mě ty děti váží.

Mariana Carrasco Berge

Dotazník

jméno a příjmení: Mariana Carrasco Berge

věk: 27

místo narození: Mexico city, Mexiko

povolání: překladatelka španělština/ angličtina

dobrovolnická činnost: Tamjdem, o.p.s. (Víkendovky – expedice na pomoc českým neziskovkám a veřejně prospěšným projektům)

počet let v ČR: 4

oblíbené jídlo: „mole“ (mexické jídlo), pečená kachna (české jídlo)

hobby: čtení, kreslení, kočka, jízda na kole a přátelé

oblíbená místa v Praze: Vyšehrad, Petřín, kavárna v Tančicím domě a Apolinářská ulice

Proč ses přestěhovala do Česka?

Nejdřív jsem se přestěhovala z Mexika do Francie, kde jsem začala studovat. Do Česka jsem se rozhodla přestěhovat, protože jsem tuto možnost měla během studia. Prahu mám opravdu ráda, byla jsem tady už předtím. Tak jsem se rozhodla přestěhovat se do Prahy.

Jaké bylo studium tady u nás?

Přijela jsem do Prahy, abych dokončila můj poslední rok magisterského studia. Studovala jsem francouzskou a německou filozofii. Je to malý obor, který má mnoho univerzit a Praha je jednou z nich. Hodiny byly ve francouzštině a v němčině. Bylo nás tam pár studentů a někteří přednášející byli Češi, ale učili v těchto jazycích. Bylo to fajn, měla jsem ráda univerzitu, obor a byl to opravdu moc fajn rok.

Proč ses vůbec rozhodla studovat francouzskou a německou filozofii?

Chtěla jsem studovat ve Francii, tak jsem tam začala studovat v bakalářském programu filozofii obecně. Mluvila jsem francouzsky a bylo pro mě jednoduché pokračovat dál. Když studujete ve Francii, tak zároveň studujete podrobněji i francouzskou filozofii, proto jsem v tom pokračovala. Bylo mi to blízké.

Jsou mezi univerzitou ve Francii a v Česku nějaké rozdíly?

Ano, je tu pár odlišností. Například jsem cítila, že ve Francii je lepší organizace. Zpravidla máte na výběr mezi spoustou aktivit a rozvrh vám lépe navazuje. Lidé jsou tam více orientovaní na čas. Je to zkrátka trochu jiné, ale nejsem si tím zas tak jistá, protože jsem měla velmi

malý obor a nebyl tak úplně český, tak úplně nevím, jak to funguje na klasické české univerzitě. Všimla jsem si ale, že v České republice nejsou na univerzitě staří studenti, kteří by chodili jen tak pro zábavu. Ve Francii se mi stávalo docela často, že někdo ze skupiny byl starší 60 let a chodil na univerzitu jen proto, aby se něčemu přiučil.

Jaké to bylo začít žít a studovat v Česku?

Myslím, že jsem to neměla zas tak těžké, protože jsem přijela do Prahy studovat na dobře zorganizovaný a malý obor. Takže jsem to měla lehčí, než kdybych přijela jen tak, protože máte kolem sebe učitele, kteří mi pomáhali se vším. Potom jsem kolem sebe měla další studenty cizince, kteří byli ve stejné situaci jako já, a tak jsme společně poznávali Prahu. Ale zároveň jsem si přála být součástí české společnosti, kultury, a tak jsem nechtěla zůstat na kolejích a začala jsem hledat byt s českými spolubydlíci. A našla jsem a bylo to velice hezké, protože jsem měla život jako cizinka s ostatními cizinci, ale také jsem byla součástí české společnosti, protože jsem měla svoje bezvadné spolubydlíci, a to byl dobrý začátek.

Po studiu ses rozhodla zůstat v Česku?

Ano, když jsem dokončila magisterské studium, rozhodla jsem se tady zůstat. Mám opravdu ráda Prahu, a tak jsem tu chtěla zůstat déle. Myslím si, že to město je jako já, cítím se tu velice pohodlně. Ve skutečnosti jsem začala pak studovat Ph.D., ale nechala jsem toho a našla jsem si tu práci.

Proč se ti Praha tak líbí?

Je tu několik důvodů. Mám ráda místní architekturu a mám ráda také to, jak je Praha barevná. Každá budova má jinou barvu, ale nejsou to zářivé barvy. Myslím, že to někdo opravdu chytrý takhle vytvořil, a to kvůli šedi. Většinu času je venku šedivé nebe a je hezké, jak jsou ty pastelové a jemné barvy na domech hezky sladěny s šedivou oblohou. Také se mi líbí místní počasí. Nemám ráda horko a slunce, takže kromě léta je tu většinu roku velmi příjemně. Také miluju mlhu, je to tu pak jako ve snu, pro mě je Praha totiž takové město duchů.

Něco je tu dost jiné než v Mexiku, nejsem zvyklá si sundávat boty, když vejdu dovnitř. Na Vánoce jsou všude na ulicích prodavači s kapry, miluju to, ale myslím si, že je to trochu divné.

Mám ráda, že je to hlavní město a je „velké“ ve smyslu toho, že je tu vše jako v hlavním městě, jsou tu muzea a místa, kde můžete něco podnikat. Taký veřejná doprava a tramvaje fungují perfektně. Takže tu máte výhody hlavního města, ale zároveň je Praha malé město, které má jen jeden milion lidí, to není moc v porovnání s Mexico city. Takže mi přijde, že město je velké, ale je tu málo lidí, Praha je pak taková klidná a když se k tomu ještě přidá mlha, je to takové jako ve snu a moc krásné. Na České republice také mám ráda to, jak designově vypadá. Na budovách jsou malé obličejové a různé nápisy, i to se mi líbí na Praze.

Jakou sis v Praze našla práci?

Pracuji tu jako překladatelka. Překládám pouze z angličtiny do španělštiny. Pracuju pro zahraniční překladatelskou agenturu.

Jaké to je být cizincem v Česku?

Být cizincem tady je celkem hezké. Myslím si, že lidé mají cizince rádi. Když se snažím mluvit česky tak si toho opravdu cení, alespoň myslím. Život tady je jednoduchý, mám ráda město, lidi i počasí.

Je něco, co tě tady v Česku překvapilo?

Ano, několik věcí mě tu překvapilo. Něco je tu dost jiné

než v Mexiku, například nejsem zvyklá si sundávat boty, když vejdu dovnitř. Nebo na Vánoce jsou všude na ulicích prodáváci s kapry a prodávají je, miluju to, ale myslím si, že je to trochu divné. Také se mi líbí to, jak lidé v Česku mají rádi své babičky, myslím si, že babičky jsou pro většinu Čechů velice důležité a to si myslím, že je skvělé.

Co děláš ve volném čase?

Ráda čtu, kreslím a mám kočku, se kterou si ráda hraju. Ráda jezdím na kole a mám pár přátel, s kterými ráda něco podniknu.

Máš nějaké oblíbené místo v Praze?

Mám ráda například Vyšehrad a Petřín. Z Petřína je nádherný výhled, také mám ráda výhled z kavárny v Tančicím domě. Mám tu i pár oblíbených kaváren a barů. Dokonce i pár ulic jsem si zamilovala, například Apolinářskou ulici. Takže těch míst je v Praze docela dost.

Co děláš jako dobrovolník?

Jako dobrovolník v organizaci Tamjdem jsem byla několikrát na víkendovce. Pokaždé jsme dělali něco jiného, ale jde o manuální práci, jako je práce na zahradě nebo

nosíme dřevo nebo pomáháme stavět. Pokaždé pracujeme pro jinou organizaci a každá z nich potřebuje udělat něco jiného.

Co máš na dobrovolnické práci ráda?

Jsou to dvě věci. První je trochu sobecká a to, že je to zábava. Je to, jako kdybyste byli na táboře. Druhá věc je, že někomu pomáhám, dělám manuální práci, která je potřebná. Myslím si, že je to úžasné, protože obě strany jsou spokojené, jak dobrovolník, tak organizace, které potřebují pomoc.

Jak jsi začala s dobrovolnictvím?

Začala jsem už doma, kde jsem dělala dobrovolníka v jedné mexické organizaci. To je obrovský rozdíl oproti českým neziskovkám. Když jsem přijela do Česka, tak jsem ani nepřemýšlela o dobrovolnické práci ani jsem se po ní nesháněla. Na Facebooku jsem ale uviděla reklamu na „víkend pro dobrovolníky“, a tak jsem si pomyslela „wow, super“ a stala jsem se dobrovolníkem i v Česku.

Jaké je tedy dobrovolnictví v Mexiku?

V Mexiku jsem dělala dobrovolníka pro jednu velkou organizaci, která se v překladu jmenuje „Střecha pro mou zemi“. Jedná se stále o stejné práce, a to rekonstrukce nebo výstavbu bytů, domů pro opravdu chudé lidi, kteří nemají domov. Je to těžká práce a je to také na víkend. Hezké je, že při dobrovolničení procestujete celé Mexiko. Práci děláte přímo pro ty lidi. Je to jediná organizace s dobrovolníky, kterou znám, ale je to už 9 let, co nežiju v Mexiku. Určitě už jsou v Mexiku i další organizace, ale také si myslím, že by jich tam mohlo být daleko víc.

Je v Mexiku práce dobrovolníků populární?

V Mexiku dobrovolnická práce není až tak moc populární. Myslím si ale, že nejsme tak dobří v komunikaci. Lidé ale pomáhat chtějí, bylo to vidět například před pár týdny při zemětřesení, kdy se zvedla velká vlna solidarity.

Můžeš nám vysvětlit, jak to funguje na Víkendovkách v organizaci Tamjdem?

Dobrovolničení tady je skvělé pro poznávání a objevování různých míst, které bych jinak asi nenavštívila. Jednou jsem takto jela do Brna, ale častěji jezdíme někam na venkov do regionů.

Ve skutečnosti je to tam hodně dobře zorganizované. Bydlím v Praze a někteří z nás se sejdou už v Praze a jedou společně nebo někdy se sejdeme až v místě naší dobrovolnické práce. Jako první se všichni navzájem představíme a ukážou nám také místo, kde jsme. Všichni spolu povečeříme. Obvykle náš pracovní víkend začíná v pátek, kdy neděláme nic jiného kromě toho, že jíme a seznamujeme se.

V sobotu vstáváme brzy, uděláme si opravdu velkou a dobrou snídani, snídáme tak v 7 nebo v 8 hodin. Po snídani nám organizátoři vysvětlí, co Tamjdem dělá a přiblíží nám plán a cíl naší práce. Potom začínáme pracovat, vždy je to nějaký druh manuální práce. Vybereme si, co chceme dělat, a uděláme malé skupinky. Malujeme zdi, něco čistíme nebo přenášíme nějaké věci, pak obědváme. Po jídle zase pracujeme. Přesto máme čas při práci na povídání a seznamování se.

Občas máme i nějaké organizované aktivity. Například minulý víkend jsme šli do okolí a navštívili jsme místní jeskyni. V neděli ráno po snídani zase pracujeme. V odpoledních hodinách se pak vracíme zpátky domů.

Má dobrovolnická práce pro tebe ještě nějaké jiné výhody? Jako je například zlepšování jazyka a poznávání České republiky?

Řekli o ní

„Do práce českých neziskovek se přes organizaci Tamjdem, o.p.s. ročně zapojí okolo 30 cizinců. Někteří zde studují, nebo pracují v rámci tzv. Evropské dobrovolné služby, jiní zde už dlouho žijí, pracují, mají zde rodinu. Je skvělé, že věnují své víkendy smysluplné manuální práci a pomáhají různorodým neziskovkám po celé České republice. Sami zde díky dobrovolnictví poznávají nové lidi, místa a trochu více i naši kulturu a ostatní dobrovolníci se díky nim zase dozvídají více o tom, jak to funguje v neziskových organizacích v zahraničí, procvičují si cizí jazyk a seznamují se s různými životními příběhy lidí z celého světa. Mariana už pomohla ve čtyřech různých neziskovkách a my jsme rádi, že v tom chodí s námi!“

Markéta Votavová
ředitelka Tamjdem, o.p.s.

Víkendovky

Víkendovky jsou expedice mezinárodní skupiny 6 – 15 dobrovolníků na pomoc českým neziskovkám a veřejně prospěšným projektům. Ročně pořádá Tamjdem, o.p.s. kolem dvacítky takových výjezdů, standardně v období březen až listopad, od pátečního do nedělního večera. Během víkendu skupina organizaci pomáhá s předem stanovenými, naplánovanými pracovními úkoly, které jsou většinou manuální a různě náročné. Víkendovky jsou tematicky pestré. Dobrovolníci mohou pomáhat např. v komunitním domě pro lidi s handicapem, na biofarmě, v sociálním podniku, na dětském táboře, bylinkové zahradě, historické památce, v buddhistickém centru apod.

Dobrovolničení tady je skvělé pro poznávání a objevování různých míst, které bych jinak asi nenavštívila. Jednou jsem takto jela do Brna, ale častěji jezdíme někam na venkov do regionů. Je to dobré i pro moji češtinu a pro poznávání české kultury a Čechů, které poznám trochu jiným způsobem a víc důvěrně. Když jste s někým delší dobu a něco společně děláte, stanete se přáteli mnohem rychleji.

Máš nějakou hezkou vzpomínku z vašeho dobrovolnického víkendu?

Každý víkend zažívám nějaké hezké věci. Jednou jsme budovali takové zázemí pro koně a potom jsme ty koně i hřebelcovali a česali. To byl moc hezký moment provázaný s přírodou.

Mám také jeden fajn zážitek z minulého týdne, hráli jsme hru Dixit. To je opravdu zábava, protože v této hře musíš říct slovo, pravidla jsou moc těžká na vysvětlení, ale máte kartu se zvláštním obrázkem a na to musíte říct slovo, co vám to připomíná a je vtipné sledovat, jak každý myslí úplně jinak. Při té hře dochází k spoustě zmatení a to je sranda. Určitě si budu pamatovat z každého víkendu nějaký moment ještě hodně dlouho.

Moje poslední otázka se bude týkat budoucnosti, co plánuješ do budoucna, zůstaneš v České republice nebo ne?

To je pro mě celkem těžká otázka, představit si sama sebe za pár let. Možná je to tím, že jsem Mexičanka a Mexičané nejsou moc dobří v plánování, nedokážu sama sebe vidět v budoucnosti, to je opravdu těžké. Je pravděpodobné, že tu zůstanu nadobro. Také je tu možnost, že půjdu někam jinam, zpátky do Mexika a ani Francie ne, ale spíš někam úplně jinam. Nejsem si jistá, co budu dělat dál.

Polina a Vilena Taraskina

Jak jste se dostaly do ČR? Proč jste sem přijely?

Polina: Přestěhovala jsem se do ČR před šesti lety kvůli studiu. Mým snem bylo studovat v Evropě a chtěla jsem více cestovat a cvičit se v cizích jazycích.

Vilena: Pro mě byla hlavní možnost cestování a seberealizace. Myslím si, že v Evropě je více možností pro mladé lidi.

Studujete nebo i pracujete?

Vilena: Spíše máme nějaké občasné brigády. Například v Ethnocateringu, to je sociální podnik InBáze a je to přímo spojeno s tradičním jídlem, také jsem pracovala v kavárně a v salaterii.

Polina: Já už mám také nějaké zkušenosti s prací. Na jaře 2017 jsem dělala brigádu na Pražském hradě, kde jsme čistili vitráže, byla to moc pěkná brigáda spojená se studiem.

Dotazník

jméno a příjmení: Polina Taraskina

věk: 22

místo narození: Jekatěrinburg, Rusko

povolání: studentka restaurování na VŠCHT

dobrovolnická činnost: META, o.p.s. (kulturní aktivity spojené s integrací cizinců), InBáze (práce s dětmi od 5 – 15 let), Národní památkový ústav (restaurování)

počet let v ČR: 6

oblíbené jídlo: pizza, šašlik

hobby: cestování, malba

oblíbené místo v Praze: centrum města – Josefov, Petřín a Vyšehrad

jméno a příjmení: Vilena Taraskina

věk: 22

místo narození: Jekatěrinburg, Rusko

povolání: studentka na VŠE

dobrovolnická činnost: META, o.p.s. (kulturní aktivity spojené s integrací cizinců), InBáze (práce s dětmi od 5 – 15 let)

počet let v ČR: 6

oblíbené jídlo: pelmeně, boršč

hobby: čtení, turistika

oblíbené místo v ČR: České Švýcarsko

Co byste chtěly dělat, až dokončíte studium? Máte nějakou představu o zaměstnání a bude to tady v Praze?

Polina: Po skončení školy bych chtěla zůstat v Evropě a pracovat na restaurátorských projektech po celé Evropě, například v Portugalsku nebo ve Francii.

Vilena: Po skončení studia bych chtěla pracovat v mezinárodní společnosti a taky cestovat. Při práci bych chtěla využívat cizí jazyky, hlavně angličtinu a francouzštinu. Chtěla bych, aby mě práce naplňovala a aby byla užitečná, nejen vydělávání peněz.

Když jste přijely do České republiky, bylo něco, co vás překvapilo v tom, jak lidi reagují, jak se chovají? Měly jste pocit, že je to tady úplně jiné, než jste zvyklé?

Vilena: Ano, myslím si, že hlavní rozdíl mezi Ruskem a celkově evropskou společností je v tom, že lidé jsou tady velice uzavření. Mně osobně trvalo dva roky, než jsem si tady našla nějaké kamarády. Bylo to pro mě dost těžké, protože jsem se musela naučit nejprve jazyk a pak až jsem mohla navazovat nějaké sociální vztahy. Bylo to těžší, než jsem si představovala.

Polina: Pro mě to bylo velice podobné. Trvalo mi asi rok, než jsem se naučila česky a potom už bylo jednodušší najít si nějaké kamarády. Největší rozdíl je asi ta uzavřenost.

Bylo pro vás těžké se naučit česky? S čím si myslíte, že jste měly největší potíže?

Polina: Myslím si, že největší rozdíl mezi češtinou a ruštinou je v tom, že v češtině je víc slov přejatých z němčiny. Jinak nebylo těžké se naučit česky, protože čeština a ruština jsou slovanské jazyky. Často to bylo těžší v tom, že se ty jazyky podobají, třeba jsem dělala chyby ve skloňování, protože mi to připadalo více podobné s ruštinou, myslela jsem si, že je to jako ruština, jen trochu upravená.

Vilena: Pro mě platí to samé. Nejtěžší pro mě bylo vyslovit „Ř“ a více samohlásek za sebou, ale jinak si myslím, že pro rusky mluvící je dost jednoduché naučit se český jazyk.

Hlavní rozdíl mezi Ruskem a celkově evropskou společností je v tom, že lidé jsou tady velice uzavření. Mně osobně trvalo dva roky, než jsem si tady našla nějaké kamarády.

Když jste se ještě učily český jazyk, jak reagovali lidi, když jste začaly mluvit česky? Pomáhali vám?

Vilena: Já si myslím, že se snažili vždycky pomáhat spíš kamarádi, ale vždycky jsem musela říct, aby mě opravovali. Ono je to dost těžké, když člověk mluví a hnedka mu někdo skáče do řeči, do každého slova. Myslím si, že jsme si vycházeli vstříc.

Polina: Já si také myslím, že nejtěžší bylo začít mluvit, překonat tu jazykovou bariéru a pak už bylo jednodušší se naučit nová slova a rozvíjet se v jazyce.

Líbí se vám v Praze? Máte nějaká oblíbená místa?

Polina: Mým oblíbeným místem v Praze je Petřín nebo centrum města, protože mám ráda architekturu a historické památky.

Vilena: Na Praze se mi líbí, že je tady veliké množství sadů, například Vojanovy sady nebo Riegrovy sady, je to super, že si člověk může odpočinout od velkoměsta, protože za každým rohem je nějaký park. Je to tady moc příjemné na bydlení.

Je pro vás ještě těžká komunikace, i přestože už mluvíte česky? Je něco, co vás stále v komunikaci překvapuje?

Vilena: Například v komunikaci je pro mě těžké pochopit český humor. Nebo pokud neznám tak dobře tu historii,

tak je to vždy těžší, ale spíš jde o takové nuance. Myslím si, že obecně mám pořád problémy s pravopisem a to je asi vše, myslím si, že už to mám zvládnuté.

Vy v Česku nejen studujete a pracujete, ale také dobrovolničíte. Je to tak?

Vilena: Momentálně jsem dobrovolnice v METĚ a v InBázi. V METĚ se zaměřuji na cizince a na kulturní aktivity spojené s integrací cizinců. V InBázi pracuju s dětmi od pěti do patnácti let. Taky jsem byla dobrovolnice v INEX-SDA a tam jsem byla na workcampu. V létě jsem začala pracovat v mezinárodní společnosti, v personálním oddělení s angličtinou a francouzštinou.

Polina: Dobrovolničím v METĚ, InBázi a tento rok jsem se rozhodla zkusit dobrovolnictví v Národním památkovém ústavu. Protože jsem si říkala, že je to spojené s mým studiem a že mi to přinese nové zkušenosti. Začala jsem pracovat v Integračním centru Praha v září 2017 a s prací jsem velmi spokojena.

Co v organizaci META děláte? Jak jste se tam dostaly?

Vilena: Do METY jsme se dostaly první rok po přistěhování. Nejprve jsme byly klientky METY, zúčastňovaly jsme se různých výletů a amatérského divadla, které si myslím, že mi velice pomohlo jak z hlediska kulturního,

tak z hlediska jazykového. Asi po dvou letech jsme se rozhodly v METĚ dobrovolničit.

Polina: Momentálně máme v METĚ klub zaměřený na integraci, na pochopení české kultury a jmenuje se „Čekuj!“ a v rámci tohoto klubu děláme různé aktivity zaměřené na českou kulturu, chodíme na různé výlety, procházky Prahou.

A co děláte pro InBázi?

Vilena: Do InBáze jsme se dostaly taky asi rok po přistěhování. Protože jak jsme se přistěhovaly, tak jsme hledaly,

jak se dá lépe pochopit česká kultura a taky jak se naučit jazyk, a v InBázi jsem měla možnost pracovat s dětmi a tím, že mám více sourozenců, tak mi to nedělalo potíže. Pomáhala jsem například s organizací uměleckého ateliéru nebo na víkendových třídních akcích. Párkrát jsme byly v českém Srbsku nebo ve Sv. Jáně pod Skalou. Vždycky to bylo super, protože děti jsou více otevřené než dospělí a je tam větší prostor pro kreativitu. Děti jsou ochotné sdílet emoce. Na InBázi mě spíše lákala práce s dětmi.

Polina: Myslím si, že mám stejné zkušenosti jako sestra. Přijde mi, že je to dobrá kombinace dobrovolničit

Na Praze se mi líbí velké množství sadů, například Vojanovy sady nebo Riegrovy sady, je to super, že si člověk může odpočinout od velkoměsta, protože za každým rohem je nějaký park.

ve více organizacích, protože jedna doplňuje tu druhou a člověk se může vyvíjet v různých sférách, v různých oblastech.

Děláte aktuálně ještě něco jiného?

Polina: Ještě dobrovolničím v Národním památkovém ústavu, to mám spojené se studiem, protože studuji restaurování na VŠCHT a řekla jsem si, že mi chybí praxe. Měli jsme restaurování jen jednou za týden, protože je to chemicko-technická škola zaměřená více na chemii. Myslím si, že u restaurování je praxe nejdůležitější, proto jsem si řekla, že bych chodila jednou do týdne nebo jednou za dva týdny do památkového ústavu, kde bych se věnovala restaurování, které i v budoucnu chci dělat.

Jednou z motivací je praxe, ale mě by zajímalo, proč to vlastně děláte? Jaké jsou vaše důvody dělat neplacenou dobrovolnickou práci?

Vilena: Pro mě je asi nejdůležitější, že mohu vidět reakce ihned. Myslím si, že neziskové organizace obecně jsou velmi otevřené, takže když přijdu s jakýmkoli nápadem, tak mě vždy podpoří nebo se snaží najít nějaký kompromis. Vždy je tam ten prostor pro kreativitu a tvůrčí činnost. Při práci s lidmi se mi nejvíce líbí ta interakce, že hned vidím ten výsledek mé práce. Taky mě to vnitřně

naplňuje, protože právě dělám něco užitečného, že ve svém volném čase pomáhám ostatním. Neberu to tak, že bych to mohla dělat za peníze, dělám to zdarma, protože to přináší i mě víc než „jenom“ peníze.

Polina: Pro mě to má taky vnitřní naplnění. Tím, že jsem více uzavřený člověk než má sestra, tak mi občas dělá problém jen tak z patra začít s někým mluvit. Tím, že pracuji s lidmi z různých koutů světa, tak mě to donutí s nimi mluvit a trochu se dostat z toho pohodlí. Myslím si, že je to skvělá možnost jak z hlediska nějaké sociální činnosti, tak z hlediska procvičování cizích jazyků, protože někteří cizinci neumí česky a s některými je potřeba mluvit francouzsky, anglicky. Myslím si, že to je moc fajn činnost.

Napadne vás nějaká zajímavá historka z vaší dobrovolnické činnosti?

Polina: Těch historek je víc! Třeba jedna se stala, když jsme jeli s dětmi z InBáze na víkendovou akci a museli jsme organizovat jednu aktivitu skoro v noci. A tam jedna holčička ztratila brýle a my jsme se je snažili další den najít. Hledali jsme je všude, bohužel se nějak ztratily. Nevím, jestli je to vtipná historka, ale je to historka, na kterou budu vzpomínat celý život.

Vilena: Právě ta holčička neuměla česky, tak jsme se jí to snažili vysvětlit ve francouzštině a ona z toho byla hodně zklamaná. Byl to pro mě zážitek, protože moje francouzština není tak dobrá jako angličtina, a vysvětlit jí něco a snažit se jí pochopit a její emoce bylo náročné. Vtipný zážitek pro mě je vaření s dětmi. Na víkendových akcích se stává, že si musíme vařit sami. Takže je to taková zábava určit tu službu, kdo bude mýt nádobí, kdo bude pomáhat s vařením, vždy je z toho skvělý jídlo.

Co děláte ve volném čase?

Polina: Ve volném čase cestuju, ráda se procházím Prahou, scházím se s kamarády nebo studuji, učím se na zkoušky.

Vilena: Ve volném čase ráda sportuji, například ráda chodím plavat do Podolí. Také mám ráda procházky těmi sady nebo si ráda jen zajdu na zmrzlinu s kamarády. Mám strašně ráda festivaly jak filmové například „Jeden svět“, tak i tematicky zaměřené například festival francouzské kultury. Myslím si, že Praha je opravdu skvělé místo, každý víkend se něco děje, je nějaký festival, nějaká kulturní událost a já se vždy snažím všeho možného zúčastnit.

Nejtěžší pro mě bylo vyslovit „Ř“ a více samohlásek za sebou, ale jinak si myslím, že pro rusky mluvící je dost jednoduché naučit se český jazyk.

Řekli o nich:

„Polina a Vilena jsou úžasné! Vždy pozitivní a dobře naladěné. Hýří bezvadnými nápady a spoustou energie. Holky jsou stálými oporami týmu našeho volnočasového klubu Čekuj, který Polina a Vilena spolu s našimi dalšími dobrovolníky zakládaly. Holky s námi vymyslely a realizovaly moře akcí včetně výtvarného plenéru, houbařské výpravy nebo výletu na Říp.

Vilena a Polina se nezáleknou žádné výzvy. Ukažte mi někoho stejně statečného, kdo se nebojí vyvolávat ducha Boženy Němcové (Polina v roli tajemné věštkyně při městské hře za tajemstvími Nového města) nebo vedení dílny, v níž soutěžíci sestavovali démonické černé sanitky (Vilena při téže hře). Obě sestry také věrně zprostředkovaly desítkám účastníků našich workshopů ve školách zážitek z výuky v cizím jazyce, když vedly ukázkovou hodinu v ruštině a pak s překvapenými žáky o tomto zážitku (už česky) diskutovaly.

Co se mi vybaví, když se řekne Polina a Vilena? Přátelství a dobrá nálada.“

Jan Heinrich
koordinátor klubu Čekuj!, META, o.p.s.

Čekuj! aneb česká kultura jinak

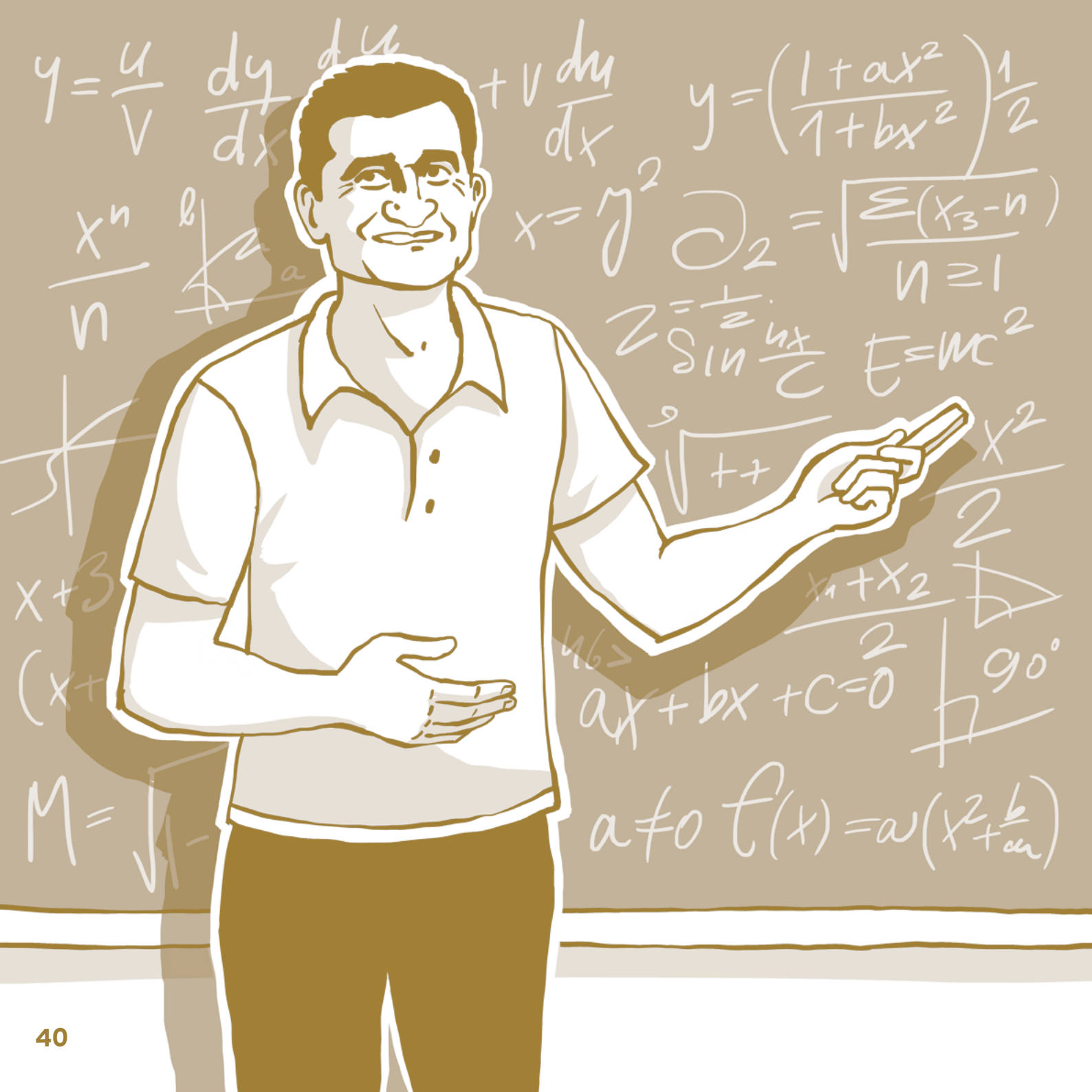
Víte, kdo byl Jára Cimrman? Proč stojí za to vstávat v pět ráno kvůli sbírání hub? Jak pomohlo pivo proslavit město Plzeň po celém světě?

Čekuj! je dobrovolnický klub META, o.p.s., který netradiční formou přibližuje cizincům žijícím v České republice zvláštnosti jejich nové domoviny. Dobrovolníci vymýšlejí a organizují různé tematické večery a výlety.

Musím se zeptat na to, jaké to je, že jste dvojčata? Využily jste někdy to, že vypadáte téměř stejně? Pletou si vás lidi?

Polina: Tím, že jsme dvojčata, tak si nás lidé často pletou. Zatím jsme toho nijak nevyužily, protože studujeme na jiných školách, takže každá má úplně jiné zaměření. Dobré je to v tom, že si nás ostatní ihned zapamatují, když jsme spolu, protože znát dvojčata je taková vzácnost, takže ostatní si budou toho člověka pamatovat více, protože má dvojče.

Vilena: Jo, to si myslím taky.

Ghassan Alied

Dotazník

jméno a příjmení: Ghassan Alied

věk: 51

místo narození: Sweida, Sýrie

povolání: stavební inženýr (vodohospodář)
a programátor

dobrovolnická činnost: InBáze z.s. (doučování
matematiky v komunitním centru)

počet let v ČR: 16, doba je rozdělená na roky 1985 –
1992, 1998 – 2005, 2015 do současnosti

oblíbené jídlo: smažený sýr

hobby: sport, fotbal, běhání, tenis, ping pong, šachy

oblíbené místo v Praze: Dejvice

Pojďme začít tím, jak ses do České republiky vůbec dostal?

Do Československa jsem poprvé přijel před více jak 30 lety za studiem na stavební fakultě v Praze. Na začátku jsem jel do jazykové školy v Zahrádkách u České Lípy. Po pár měsících nás přestěhovali do Poděbrad, kde jsem strávil celý rok. Potom jsem nastoupil na stavební fakultu v Praze. V roce 1992 jsem úspěšně ukončil studium s červeným diplomem, na to jsem velice hrdý, nebylo totiž obvyklé, aby cizinec v té době dostal červený diplom.

Potom jsem se vrátil domů. V Sýrii jsem byl na vojně dva a půl roku. Založil jsem tam rodinu a pracoval jsem v podniku vodovodů a kanalizací skoro 6 let. Díky práci se mi naskytla možnost se vrátit do Česka. V roce 1998 jsem se vrátil do Prahy a začal jsem pracovat v podniku Hydroprojekt. Je to firma, která měla na starosti všechny

vodní stavby v Česku, na Slovensku, a dokonce i v zahraničí. Tam jsem pracoval tři roky. Pracoval jsem tam jako hydroinformatik a programátor.

V roce 2001 jsem z firmy odešel a nastoupil jsem do firmy Dlubal software, kde pracuji do teď. Ve firmě Dlubal software jsem pracoval skoro tři a půl roku, během toho jsem začal studovat na vysoké škole doktorské studium. V roce 2004 jsem ho dokončil s titulem Ph.D. Potom jsem se musel vrátit domů za rodinou a měl jsem v plánu se vrátit i s rodinou zpátky do Česka. Bohužel se mi ale nepodařilo dostat rodinu do Česka, kvůli problémům na české ambasádě v Damašku, kde jim nechtěli dát vízum. Tak jsem se tehdy musel rozhodnout, zda pojedou zpátky do České republiky, nebo jestli zůstanu s rodinou. Rozhodl jsem se, že zůstanu s rodinou, protože jak víte, bez rodiny se nedá žít.

Řekni nám tedy něco o své rodině.

Mám dvě děti, dceru a syna, už jsou skoro dospělí. Můj syn studuje na strojí fakultě v Damašku, teď je ve čtvrtém ročníku a moje dcera bude studovat tady v Praze medicínu, nyní se připravuje na zkoušky. Moje manželka s dcerou žijí teď tady se mnou v Praze, ale syn je bohužel pořád v Sýrii.

Aby cizinec mohl přijet do České republiky, potřebuje mít vízum. Když jsem pozval manželku i dceru sem, tak jsem musel dokázat na cizinecké policii, že mám dost peněz. Chtěli po mě přes 100 000 Kč na každou osobu.

Rodinný život nám tady funguje dobře, ale mně i manželce chybí syn, který s námi nežije. Manželka pořád říká, že je tady ráj, ale bez syna to není ono. Náš syn v Sýrii chce ale dostudovat, protože zjistil, že je škoda nechat vysoké školy ve čtvrtém ročníku, proto sem také zatím nechtěl přijet. Doufám, že příští rok tu školu dodělá a budu moci ho pozvat stejným způsobem, jako jsem pozval manželku a dceru. Pokud se rozhodne, že tu chce zůstat, tak má velkou šanci tu získat práci, protože bude strojař a pro strojaře je tady velká šance získat práci. Jazyk pro něj ale bude problém. Anglicky ale mluví, tak tu může pracovat a žít s angličtinou, než se naučí česky.

Integrace není jednoduchá věc, cizinec ale musí pochopit, že každá společnost je jako pokoj, který má okna a dveře, a vy musíte hledat ty dveře a ne okna.

Jak se ti jinak v Česku žije?

Do České republiky jsem se vrátil před dvěma a půl lety do stejné práce ve firmě Dlubal software. Pracuji tam jako programátor. Máme tam výborné prostředí a mám dobré kamarády, které mám rád, respektuji je a oni mě taky. Mám kolem sebe spousty kamarádů, díky kterým se tady cítím jako doma. Měl jsem štěstí, že jsem se před 30 lety rozhodl sem přijet. Vidám se se spolužáky, kteří se mnou studovali, každý rok máme takový sraz. Kamarádi mi opravdu pomáhají se tu cítit jako doma.

Česká republika je krásná, všechna hezká města se mi tady líbí. Praha má v mém srdci nejlepší místo, strávil jsem tady skoro patnáct let. Víím, že Praha patří mezi nejkrásnější města na světě.

Když jsi do Československa přijel, měl jsi pocit, že se k tobě lidi chovali nějak jinak, protože jsi cizinec?

Když jsem sem přijel, tak byl můj největší problém naučit se jazyk. Jazyk je pro člověka vždy nejdůležitější. Člověk nemůže komunikovat s lidmi, když neumí jejich místní jazyk. Čeština není tak jednoduchá, jak to vypadá. Aby někdo zvládl češtinu, tak tady musí být určité více než třicet let a aktivně používat tento jazyk.

Na začátku to pro mě bylo těžké, protože jsme neměli slovníky, jediná možnost překladu byla z češtiny do angličtiny a z angličtiny následně do arabštiny a naopak. To

bylo velice těžké studium, ale díky bohu jsme měli dobré učitele, kteří pochopili, že cizinci potřebují jiný přístup, aby získali potřebné znalosti. Studoval jsem tři semestry na jazykové škole, to mi velice pomohlo potom ve studiu na vysoké škole, kde jsem už dobře rozuměl přednáškám.

Když opomineme jazyk, bylo něco, co tě překvapilo v chování lidí, bylo pro tebe něco jinak?

Když jsem přijel poprvé, cítil jsem se opravdu jako cizinec a byl jsem na to připraven. Bylo to pro mě normální, že na cizince lidi koukají jinak než na místní lidi, to je tak všude. Všiml jsem si, že český národ je uzavřený. Nejdříve se místní snaží zjistit, odkud cizinec je, když zjistí, že cizinec respektuje české zákony a chová se stejně jako místní, tak s ním komunikují a potom se snaží si rozmyslet, zda ten cizinec je dobrý, nebo není. Myslím, že je důležité, aby Češi dali každému cizinci možnost a šanci ukázat, co v něm je.

A je něco, co tě například pořád překvapuje? Co třeba Češi dělají jinak, než jste zvyklí v Sýrii?

Víte, každý národ má své zvyky, které jsou jiné. Když jsem sem přijel, tak mi připadalo, že jsem na jiné planetě. Lidi se tu chovali jinak než u nás. Společnost u nás má jiné zákony a jiný život než tady. Každý člověk se ale dokáže integrovat do prostředí, kde žije, protože musí. Pokud cizinec chce žít tady v Česku, musí respektovat místní zákony. Každý cizinec musí pochopit, i jak společnost funguje. Integrace není jednoduchá věc, cizinec ale musí pochopit, že každá společnost je jako pokoj, který má okna a dveře, a vy musíte hledat ty dveře a ne okna.

Pokud by se změnila situace v Sýrii, chtěl by ses vrátit?

Já říkám pořád, že mám štěstí, že mám dvě vlasti, jednu tady a druhou v Sýrii. To je velká výhoda. Neznamená to, že můžu utéct z jedné země do druhé. Znamená to, že mám v sobě jakoby dva lidi, mám dva jazyky. Můžu komunikovat se společnostmi, která je tady, i s tou, která je v Sýrii. Nyní nemám v plánu se vracet do Sýrie, ne kvůli válce, ale kvůli tomu, že tady mám rodinu.

Teď žiji hlavně pro svou dceru, protože ona tady bude žít i studovat, teď ji nemůžu opustit a vrátit se zpátky. Další věcí je, že mám v Česku skvělou práci a jsem za ni šťastný. Práci dělám rád a mám v práci respekt. Člověk vždy hledá respekt, kde má respekt, tam je jeho vlast.

Jak ty osobně vnímáš situaci v Sýrii?

Situace v Sýrii je úplně jiná, než si lidé myslí. Já osobně si myslím, že válka v Sýrii nebyla kvůli tomu, aby lidé měli svobodu. Válka byla jen kvůli tomu, že si velmoci chtěly vyřídit účty. Vždy když byla ekonomická krize, tak výsledkem byla nějaká válka. V té době jsem četl články o tom, jak ekonomická krize vznikla v roce 2008, a v tom článku varovali, že bude nějaká světová válka. V té době jsem tomu věřil, ale nevěděl jsem, že to bude v Sýrii. Myslel jsem si, že světová válka už nebude, protože lidé už jsou rozumnější a že už chápou ty věci jinak než před 50 lety. Ale je pravda, že ekonomika funguje díky výrobě zbraní, takže potřebují války, aby se zbraně pořád vyráběly.

Pojďme se vrátit k tvému studiu v Československu v 80. letech. Jaké to bylo? Jak vzpomínáš na začátky na české vysoké škole?

První den, když jsem nastoupil na fakultu, jsem přišel do třídy, byla lekce matematiky. Když jsem přišel, bylo plno, všichni spolužáci na mě koukali, nikdo mě neznal, nikdo si nevšiml, že tu je nějaký cizinec, který vypadal jinak než oni. Ve třídě jsem nenašel místo vpředu, tak jsem musel jít dozadu a seděl jsem tam sám. Přišel náš učitel na matematiku, kterého mám moc rád, řekl: „Máme tu cizince.“ Musel jsem vstát, říct, jak se jmenuju a odkud jsem. Doporučil mi, abych šel k němu na konzultace, kdybych něčemu nerozuměl.

Bohudík jsem matematice rozuměl líp než ostatní, protože jsem předtím studoval v Damašku skoro dva roky na stavební fakultě. Učitel se rozhodl, že udělá test, aby se dověděl, co kdo umí. Dal nám test s deseti příklady a řekl, ať je vyřešíme. Za půl hodiny jsem byl hotový a test jsem chtěl odevzdat, ale on říkal: „Ne, ne vraťte se zpátky.“ A já

Víte, matika je jako budova, když nemá dobré základy, tak spadne. Nezáleží, jestli je hezká, ale musí mít dobrý základ, tak jsem s nimi začal od nuly.

na to: „Ale já už to mám hotové.“ On trval na tom, abych se vrátil. Nechtěl jsem, aby se na mě zlobil, tak jsem se vrátil na místo a začal jsem kontrolovat příklady, ale věděl jsem, že tam žádnou chybu nemám. Potom jsem zjistil, že nějaká holka už ten papír šla odevzdat, tak jsem šel za ní. Byl jsem odhodlán odevzdat tu práci a tak trochu rozzlobeně si ode mě ten test učitel vzal.

Další týden jsme měli zase matematiku, přišel učitel a hned na mě koukal a usmíval se. Říkal: „To je ostuda, že všichni máte méně jak 6 bodů, kromě dvou lidí.“ Jedna holka měla 8 bodů a já jsem měl 10 bodů. Všichni na mě koukali, jako kdyby viděli něco neobvyklého. Hned od té doby byla komunikace se spolužáky výborná a brali mě jako jednoho z nich.

Ve svém volném čase působíš jako dobrovolník. Jak to vše začalo?

Dobrovolník jsem byl už v Sýrii. Když jsem maturoval, tak jsem pomáhal žákům, studentům v našem městě, kteří mě znali přes příbuzné a kamarády. Všichni studenti byli středoškoláci, chtěli pomoc s matematikou, fyzikou, tak jsem jim pomáhal.

Když jsem se vrátil do Sýrie před deseti lety, tak jsem znova pomáhal studentům, kteří byli z chudých rodin. Tenkrát to byli vysokoškoláci. Pomáhal jsem jim i v jiných předmětech, dokonce s programováním nebo s GIS, to je předmět, který patří v současné době mezi základní předměty vyučující se na středních a vysokých školách.

Jinak řečeno je to nová věda, která hraje velkou roli v našem moderním životě přesně jako matematika a fyzika, a je na ní už založená spousta prostředků, které používáme ve svém běžném životě, např. navigace, komunikace, plánování a různé analýzy spojené s lokalitou.

Když jsem se vrátil před dvěma a půl lety do Česka, tak jsem se díky organizaci InBáze dozvěděl, že budu mít možnost pomáhat dětem většinou cizinců. Chodí do české školy a mají problémy, hlavně v matematice nebo fyzice. Měl jsem tři studenty, kteří pocházeli z Ukrajiny. Jeden student dělal maturitu a dva byli ze základní školy, devátá a osmá

třída. Na začátku jsem ale zjistil, že mají obavu tomu předmětu rozumět. Matematika pro ně byla strašná věc.

Hledal jsem proto způsoby, jak s nimi začít. Zjistil jsem, že nemají ani základy. Víte, matika je jako budova, když nemá dobré základy, tak spadne. Nezáleží, jestli je hezká, ale musí mít dobrý základ, tak jsem s nimi začal od nuly. Začal jsem jim vysvětlovat, že ta matika není tak strašný předmět, kterému se nedá rychle rozumět. Snažil jsem se jim vysvětlit, že matiku máme v běžném životě. Ať se podívají kamkoliv, tak tam matika funguje, ať to jsou mobility, počítače, kdekoliv.

*Všechno, co druhému dáme,
ztratíme, kromě lásky a vědy.
Když někoho milujeme, tím víc
lásky máme v sobě samotných.
Když lidi učíme, tím víc máme
znalostí v sobě.*

A jak jsi to udělal?

Začal jsem tím, že jsem jim vysvětlil, že Pythagoras má dobrou větu. Žil v 6. století př. n. l. a říkal, že celý svět je matematika a funguje jako čísla. Pythagoras měl rád číslo 10, jedna a nula. Teď je to divné, ale on věděl, že když budeme žít ve 21. století, tak budou fungovat jen dvě čísla 1 a 0. A je to pravda, celý náš život nyní – mobily, programování, pračky, televize – vše funguje na principu jen dvou čísel.

Dobrovolnictví znamená, že děláte něco pro někoho zdarma, a mě by zajímalo, jaká je tvoje motivace, proč děláš dobrovolníka?

Já tomu rozumím jinak. Vím, že každý z nás potřebuje někdy pomoc. Nikdo nemůže říct, že žádnou pomoc nepotřebuje. Například když jsme byli děti, pořád jsme chtěli pomoc od maminky, když nás maminka vzala za ruku, tak jsme se cítili v bezpečí. To je dobrý pocit, když najdeme kolem sebe člověka, který je schopen nám pomoci kdykoliv a bez jakýchkoliv požadavků. Občas v životě potřebujeme, aby nám někdo dal ruku, aby nám poradil „jak a co“, i když se cítíme, že jsme schopní rozhodovat se sami.

Já mám takovou myšlenku, že žijeme jako dlužníci. Teď jsem schopný někomu pomáhat, tak někomu pomohu, ale je možné, že za deset let budu potřebovat pomoc já a někdo mi to vrátí.

Řekli o něm

„Pan Ghassan Alied působí jako dobrovolník v naší organizaci již druhým rokem. Jako klient sociálního poradenství se na nás sám obrátil s nabídkou doučovat v InBázi matematiku a fyziku. Jeho velké odborné znalosti v kombinaci s nadšením a zápletem pro tyto vědy dělá z jeho hodin nevšední zážitek. Děti se navíc zlepšují, což je vidět na školních výsledcích. V neposlední řadě představuje pro některé děti tolik potřebný pozitivní mužský vzor. V naší organizaci působí aktuálně asi 60 dobrovolníků, z nichž cizinci tvoří asi 20%.“

Jana Magdaléna Vlastníková
koordinátorka dobrovolníků, InBáze, z. s.

Individuální a skupinové doučování

InBáze, z.s. dětem nabízí individuální či skupinové doučování zejména českého jazyka formou setkávání s dobrovolníkem/cí, a to jednou týdně buď v prostorách komunitního centra (Legerova 50), nebo po domluvě u dítěte doma či ve veřejných prostorách (např. knihovny). Doučování je zdarma a je přednostně poskytováno rodinám, které si nemohou dovolit komerční doučování.

Na druhou stranu mám pocit, že je takové české přísloví, které říká, že všechno, co druhému dáme, ztratíme, kromě lásky a vědy. Když někoho milujeme, tím víc lásky máme v sobě samotných. Když lidi učíme, tím víc máme znalostí v sobě. Ty dvě věci opravdu neztrácíme, protože je dáme a zpátky je zase přijímáme.

To jsi řekl hezky. Napadne tě ještě něco k dobrovolnictví? Proč sis vybral právě doučování matematiky?

Žijeme v takové době, kdy opravdu hodně lidí potřebuje pomoc. Nejvíce pomoc potřebují děti a mladí lidé, hlavně studenti. Když student nemá možnost se učit normálně ve škole, nebo není schopen tomu porozumět ve třídě mezi spolužáky, tak určitě potřebuje pomoc víc než peníze.

Vím, že je opravdu lepší dát studentovi doučování než peníze, protože když student rozumí tomu předmětu, tak má chuť chodit do školy, ale když nerozumí tomu předmětu, tak nemá chuť jít do školy, a tím si zničí svůj život. Vím, že škola je podstatná věc pro děti jako chleba a voda, nemůže být dítě v budoucnu úspěšné bez školy. Proto říkám, pomoc studentům je pro mě lepší než jim dávat peníze. Jsem člověk, který peníze nemá, tak jim můžu pomoci svou znalostí.

Matematiku mám rád a mám dobré způsoby vysvětlování matematiky, takže studenti ji lépe pochopí. Například matematika potřebuje příklady, aby přestala být imaginární věc, aby student cítil, že matematika je skutečná věc.

Olesea Cravet

Dotazník

jméno a příjmení: Olesea Cravet

věk: 28

místo narození: Bender, Moldavsko

povolání: strategická manažerka

dobrovolnická činnost: HESTIA – Centrum pro dobrovolnictví, z. ú. (sociálně-preventivní program pro děti KOMPAS)

počet let v ČR: 7

oblíbené jídlo: knedlíky a svíčková

hobby: cestování, sport, literatura, šití a dobrovolnictví

oblíbené místo v ČR: Český Krumlov, park v Průhoncích

Jak ses dostala do Česka, jaká byla tvoje cesta?

Česko se mi líbilo tím, že je to také slovanská země. Doufala jsem a myslela jsem, že je to blízko mé kultuře, protože jsem z Podněstří, mluvíme tam rusky a jsme také Slovani. Vždy jsem chtěla studovat v zahraničí. Dozvěděla jsem se, že systém vzdělání v Česku je stejný jako v Moldavsku. Rozhodla jsem se, že tady budu studovat magisterský obor, takže ve vzdělání mohu pokračovat a nemusím začínat znovu. Proto jsem se rozhodla přijet sem.

Co jsi studovala? Jaké byly začátky?

Začátek byl docela složitý, protože jsem moc neuměla česky. U nás nejsou kurzy češtiny, našla jsem jen jednoho učitele, který mě byl schopný naučit základy jako „Jak se máš?“, „Jmenuji se...“, takže jsem fakticky přijela s velmi nízkou jazykovou vybaveností. Začala jsem studovat na vysoké škole a ta škola měla pro podporu studentů

-cizinců kurzy češtiny. Tak jsem se učila složitosti jako je makro a mikro ekonomie v češtině a zároveň jsem se učila český jazyk.

V extrémních situacích člověk ani neví, čeho je schopen, takže na začátku jsem vše studovala nazpaměť, pak to dávalo víc a víc smysl. Studovala jsem ekonomii řízení podniku a podnikové finance. Bylo to jen na dva roky, protože to bylo magisterské studium. V roce 2010 jsem přijela a v roce 2012 jsem měla ukončenou školu. Za ty dva roky si myslím, že se mi jazyk opravdu zlepšil. Pak už jsem měla možnost najít práci a být plně schopný člověk, jako jsou Češi.

Co teď děláš za práci?

Pracuji ve společnosti Hewlett-Packard v týmu, který se zabývá procesy. Jsem strategický manažer. Analyzujeme interní procesy a zlepšujeme je.

Jak se ti v České republice žije jako cizince?

Mám tady spousty kamarádů, kteří jsou původem z Česka. Je tady výborný kulturní život. Je tu výborná infrastruktura. A jsem tady zkrátka moc spokojená a šťastná.

Jak třeba reaguji lidé na to, že máš přízvuk?

Nikdy jsem necítila nějaký odpor kvůli tomu, že jsem cizinka. Občas jsou nějaké byrokratické složitosti, občas lidé nechtějí pronajímat byt cizincům, ale já tomu rozumím, protože ke mně nemají žádný osobnější vztah. Mezi mými kamarády a v mém týmu jsou lidé z Česka nebo

ze Slovenska a nikdy jsem necítila, že by se se mnou nechtěli bavit kvůli tomu, že jsem cizinec nebo že by se mě stranili.

Občas jsou nějakí zlí lidé, ale myslím si, že to není mnou, ale že je to nějakou jejich nespokojeností s životem. Žije se mi tady dobře, je tu i podobná kultura. Jako slovan- ský národ máme stejné základy, stejné životní hodnoty, já jsem tady opravdu spokojená. Teď jsem byla po šesti letech doma a ještě víc jsem si začala vážit toho, co mám tady.

A proč?

Protože Podněstří je neuznaný region, my tam máme monopol všude. Je tam velký potenciál, ale nikdo ho nevyužívá správně. Máme špatnou politiku, z ekonomického hlediska je to špatné. Máme vysokou úroveň korupce. Vidím mé bývalé spolužáky, kteří mají úplně jiné starosti než my tady. Tady večer řešíme, kam půjdeme za zábavou, a oni tam řeší, co budou večer jíst a jestli budou nebo nebudou mít práci. Proto si myslím, že se tady mám dobře.

Co konkrétně znamená neuznaný region?

Jsme sice součástí Moldavska, ale v roce 1992 jsme měli válku za samostatnost, která skončila na mrtvém bodě. Politici si v roce 1992 řekli, že se chceme osamostatnit, vymysleli jsme instituce, vymysleli jsme si prezidenta, vymysleli jsme si peníze, cestovní pas. Uvnitř jakoby fungujeme jako normální stát, máme i své peníze, jsou to normální papírové peníze a plastové mince. Rusko nás podporuje, kromě Náhorního Karabachu, Jižní Osetie a Abcházie nezávislost Podněstří dosud neuznal žádný jiný stát či mezinárodní organizace. Mám tak dva pasy, ten druhý je moldavský, protože s podněsterským pasem nemůžu nikam cestovat, prostě to nejde, protože „neexistujeme“.

Od roku 1992 tak jsme pořád ve stavu neuznanosti a už se to tak prohloubilo, že teď už asi ani nikdo nemá zájem o uznání, protože kdyby tam někdo přijel nás uznat a viděl by, jak to tam všechno funguje, což znamená, že by viděl, že to tam vůbec nefunguje.... Myslím si, že když člověk chce odjet, tak si zařídí moldavský pas, a může odjet, nikdo ho v Podněstří nebude držet.

Je něco, co tě v Česku překvapilo? Co je jinak, než je u vás?

Nejvíc mě překvapil aktivní způsob odpočinku. Češi mají rádi batůžky, chaloupky, když je víkend, tak někam jedou s rodinou. My to ve zvyku nemáme, a když jsem se o tom bavila s ostatními cizinci, tak taky říkali, že je ten aktivní odpočinek překvapil. Jo a taky smrkání, u nás je to docela neslušný, ale po sedmi letech jsem si na to už zvykla.

Občas jsme my dospělí už tak přepracovaní, že nevidíme to, co vidí děti. To je taková moje motivace pro dobrovolnictví, výměna energie a výměna zkušeností. Když člověk vidí, jak jsou ty děti vděčné, tak to u dospělých člověk jen tak nevidí.

V Česku mě překvapila také infrastruktura, když cestuju, tak vidím, že tady to funguje fakt výborně. To, že autobus přijede načas a tam, kam má přijet. Jinak už mě nic nenapadá.

Jak ses vlastně učila česky?

Češtinu jsem se zvládla naučit tím, že jsem musela udělat zkoušky, musela jsem napsat diplomovou práci. Na začátku jsem se každé slovo snažila odvodit z ruštiny a snažila jsem si to zapisovat, na vysoké škole jsem se totiž učila i ten profesní jazyk. Pak, když jsem začala pracovat ve společnosti HP, tak všichni mí kolegové mluvili česky, bylo nás devatenáct a pracujeme v open space prostorech, takže od rána do večera, přestože jsem nemluvila, tak jsem celou dobu ten jazyk slyšela. Často jsme chodili někam ven, měli jsme teambuildingy. Tím, že jsem kolem sebe měla češtinu od rána do večera, tak to můj mozek nějak zpracoval sám od sebe.

Co děláš ve volném čase?

Ráda cestuju, sportuju, čtu, šiju a taky volný čas věnuju dobrovolnictví.

Máš nějaké oblíbené místo v Praze nebo v České republice?

V Česku mám ráda Český Krumlov a v Praze mám ráda Průhonický park. Je to nádherný velký park, je tam jezero, je tam nádherný zámek a je tam málo lidí, kvůli tomu, že vstup je zpoplatněný a že je to na okraji města.

Co ti přijde zajímavé nebo co máš ráda z české kultury?

Zamilovala jsem se do českého jídla, za poslední dva roky jsem si oblíbila knedlíky. Takže z české kultury mám ráda jídlo. A chtěla bych se dostat do divadla Járy Cimrmana, protože je to taková česká klasika, ale bohužel to nejde, protože ty listky nejsou vůbec k sehnání. Dívám se na DVTV, na to co se děje kolem mě, mám český kamarád, tak jsme teď řešili volby a politiku....

Ještě když jsme u toho Járy Cimrmana, rozumíš tomu humoru?

Právě proto jsem chtěla jít do toho divadla a zjistit na vlastní kůži, zda tomu budu rozumět. A neviděla jsem žádnou nahrávku, protože se bojím, že by se mi to nějakým způsobem nelíbilo nebo bych tomu nerozuměla. Preferuju jít do divadla a vidět to naživo. Spousty lidí kolem mě mi říkají, že ten humor nechápou a že taky záleží na tom představení.

Říkala jsi, že ve volném čase dobrovolničíš, pro jakou organizaci?

Dělám dobrovolníka ve společnosti Hestia a občas jezdím na dobrovolnické víkendy s neziskovou organizací InBáze. Je to zaměřené na děti, myslím si, že děti patří do skupiny, kde by mělo být nejvíce těch možností sebepoznání, a právě my dobrovolníci se snažíme dát dítěti možnost se něco naučit a rozvíjet se.

Co konkrétně děláte v Hestii?

Máme tam kroužek, který se jmenuje KOMPAS, je to jednotýdenní setkávání s dětmi. Cílem je dát dětem perspektivní strávení volného času. Je to pro děti, které mají volný čas a nic nedělají. Jsme tam proto, abychom

*Vidím mé bývalé spolužáky,
kteří mají úplně jiné starosti
než my tady. Tady večer řešíme,
kam půjdeme za zábavou, a oni
tam řeší, co budou večer jíst
a jestli budou nebo nebudou
mít práci.*

jim ukázali něco, na co nemají rodiče čas nebo děti ještě třeba neví, že by je to mohlo bavit, například malujeme nebo hrajeme různé společenské hry. Druhým cílem je, aby děti mezi sebou komunikovaly a našly si nové kamarády, aby se naučily veřejně mluvit, aby se naučily nějakým způsobem existovat ve skupině lidí. Cílů je tam dost.

Je to nízkoprahový klub? Jaké děti tam chodí?

Chodí tam různé děti: ze znevýhodněných rodin, s poruchou pozornosti, děti, které jsou hodně uzavřené, a občas tam přijdou děti, které nemají žádný kroužek, protože nevědí, co je baví. Takže se tam setkáváme s různými dětmi.

Máš nějaký hezký příběh nebo historku z klubu KOMPAS?

Pamatuji si dvě historky. První je z léta, kdy máme často setkání venku. Jednou jsem přijela na kole a děti z toho byly úplně překvapené, pořád chodily kolem toho kola, mám takové městské kolo s košíčkem a to se jim moc líbilo. Máme tam dva kluky, jsou bráchové, jednomu je 10 a druhému 11 a přišli jsme na to, že neumějí jezdit na kole. A to jsme nevěděli a právě oni pořád chodili kolem toho kola, a tak jsem jim řekla, že si ho můžou půjčit, nakonec jsme pochopili, že kluci na kole jezdit neumí,

a tak jsme je to naučili. Za pět minut už uměli jezdit a byli z toho úplně nadšený a šťastný a my jsme byli taky šťastný.

Druhá historka je o tom, že jeden z dobrovolníků si koupil psa a přivedl ho na venkovní schůzku. Děti byly úplně nadšený a vděčný a pořád běhaly vedle toho psa a já jsem byla překvapená, protože dospělému ani nedojde, jak jsou děti vděčné. Já jsem přijela na kole, protože jsem to měla kousíček a netušila jsem, že to někomu udělá takovou radost a pořád se ptali: „Kdy přijedeš zas na kole?“. Neustále se smějeme, je to zábava a takový psychický odpočinek, ale fyzicky je práce s těmi dětmi náročná.

A vy dětem připravujete program na nějaké téma?

To záleží na tom, co chtějí děti. Nejsem tam sama, jsem tam spolu s dalšími dobrovolníky a my vlastně zjistíme, co děti baví, a pak se snažíme naplánovat aktivity. Často hrajeme deskové hry nebo jdeme ven a hrajeme si s míčem nebo chodíme do parku a hrajeme stolní tenis. Ale když je před svátky, tak vyrábíme nějaké dárky, například teď budou Vánoce a každý si chce něco vyrobit.

Jak tě to vůbec napadlo, že budeš dělat dobrovolníka?

Měla jsem volný čas a chtěla jsem ho užitečně využít, aby měl nějakou hodnotu, aby měl nějaký přínos, a proto jsem se rozhodla, že budu dělat dobrovolníka. Mám ráda děti, a proto jsem se rozhodla, že chci dělat dobrovolníka s dětmi.

Na internetu jsem hledala možnosti dobrovolnictví, koukala jsem se na dobrovolnik.cz a dostala jsem se na Hestii. Tam mě zaujala taková anketa, kde byla možnost výběru, kolik času mohu věnovat. Tím, že mám zaměstnání, tak toho času až tak moc nemám, takže jsem měla jednu nebo dvě hodiny týdně. Ale byla tam ta možnost a to se mi líbilo. Tak jsem poslala přihlášku na dvě hodiny týdně a za dva měsíce se mi někdo ozval a začala jsem dělat dobrovolníka.

Co ti dobrovolnictví dává a přináší?

Mám dobrý pocit z toho, že dělám něco užitečného a mám vždy takový pocit odpočinku, když jsem s těmi dětmi, vůbec nic neřešíme, naopak si užíváme volný čas. Děti jsou vděčné za cokoliv, a tak si vyměňujeme energii. Občas jsme my dospělí už tak přepracovaní, že nevidíme to, co vidí děti. To je taková moje motivace, výměna energie a výměna zkušeností. Když člověk vidí, jak jsou ty děti vděčné, tak to u dospělých člověk jen tak nevidí.

Nejvíc mě překvapil aktivní způsob odpočinku. Češi mají rádi batůžky, chaloupky, když je víkend, tak někam jedou s rodinou. My to ve zvyku nemáme

Řekli o ní

„Olí znám zatím krátce, ale za tu dobu jsem si ji velmi oblíbila. Zapůsobila na mě svojí ochotou naslouchat a svým skromným chováním. Ptala jsem se na Olí i mé předchůdkyně Aleny Hladíkové, která si vzpomněla na školení dobrovolníků. Zde se ptáme na to, koho by si účastníci vybrali za parťáka. A při této otázce si právě Olí vybralo hned několik z nich. To, podle mého názoru, mluví za vše :-)“

Adéla Hrdličková
manažerka programu KOMPAS,
HESTIA – Centrum pro dobrovolnictví, z. ú.

Program KOMPAS

Sociálně-preventivní dobrovolnický program KOMPAS pro děti ve věku od 7 do 15 let v Praze. Název programu KOMPAS vznikl z klíčových slov: KOMunikace, PARTnerství, Spolupráce. Základní myšlenkou programu KOMPAS je poskytnout širší skupině znevýhodněných dětí a mládeži hodnotné trávení volného času, záživu a přátelství ve skupině, dobrovolníkům pak možnost vedení skupiny a získání kvalitní praxe, při které si vyzkouší sebe sama a svůj potenciál.

Co na to okolí nebo rodina? Chápu, že takhle trávíš volný čas?

Všichni mě v tom podporují a myslím si, že je i hodně lidí z mého okolí, kdo by se tomu chtěl taky věnovat, neslyšela jsem žádné negativní narážky. Všichni tomu rozumí a podporují mě, jen na to všichni nemají čas.

Mě by zajímalo, jak je to s dobrovolnictvím v Podněstří?

V Podněstří si myslím, že dobrovolnictví moc nefunguje, není tam rozvíjen systém dobrovolnictví. Když jsem odjížděla, tak ani lidé neznali a ani asi možná nevědí o dobrovolnictví, tam je člověk rád, že se postará sám o sebe.

Jak si představuješ budoucnost? Je v České republice?

Budoucnost vidím v Česku, jsem tu moc spokojená, šťastná a mám tu spoustu kamarádů. Jsem tady už celkem dlouho a mám hodně plánů do budoucna a ty plány jsou právě spojené s touto zemí. Návrat neplánuji. Doufám, že tady budu moci žít dál, aby se nezměnily zákony nebo aby ty volby něco nezměnily.

Odkazy na použité zdroje

(1) Příklady použité v prvním a druhém odstavci volně vychází z návrhů na ocenění dobrovolníků cenou Křesadlo, kterou uděluje Hestia – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú.; byly však anonymizovány a pozměněny.

Clary E. G., M. Snyder, R. Ridge, J. Copeland, A. Stukas, J. Haugen, P. Miene. 1998. „Understanding and assessing the motivations of volunteers: a functional approach“, *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6): 1516–30.

Buddyschool. 2017. http://www.buddyschool.fi/index_eng.html (cit. 16. 11. 2017).

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. 2017. „Sich für andere engagieren und selbst profitieren“, <https://www.bamf.de/SharedDocs/Projekte/DE/ProjekteDesMonats/170228-maerz-projekt-des-monats.html> (cit. 16. 11. 2017).

European Commission. 2012. „European Year of Volunteering 2011“, http://ec.europa.eu/citizenship/european-year-of-volunteering/index_en.htm (cit. 13. 10. 2017).

Frič, P. 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví*. Praha: NROS, a AGNES.

Frič, P., T. Pospíšilová a kol. 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes.

Konrad Adenauer Stiftung. 2016. „Auch Zuwanderer engagieren sich in Vereinen“, <http://www.kas.de/wf/de/33.43941/> (cit. 16. 11. 2017).

Migrant Youth Helsinki. 2017. <http://maahanmuuttaja-nuortenhelsinki.munstadi.fi/in-english/> (cit. 16. 11. 2017).

Meijs, L. F. Handy, R. A. Cnaan, J. L. Brudney, U. Ascoli, S. Ranade, L. Hustinx, S. Weber, I. Weiss. 2003. „All in the Eyes of the Beholder? Perceptions of Volunteering Across Eight Countries“, in P. Dekker a L. Halman (eds), *The Values of Volunteering: Cross-Cultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic.

Musick, M. A., J. Wilson. 2008. *Volunteers: A Social Profile*. Bloomington: Indiana University Press.

New American Economy. 2016. „National Volunteer Week: How Much Do Immigrants Volunteer“, www.newamericaneconomy.org/feature/national-volunteer-week-how-much-do-immigrants-volunteer (cit. 16. 11. 2017).

Pospíšilová, T. 2011. *Grassroots Volunteering: Definitions, Concepts and Themes*. Agora, CE.

Pospíšilová, T., A. Marková. 2017. „Možnosti a limity inkluзивního dobrovolnictví“, *Fórum sociální politiky* 5(11): 12-19.

Rochester, C., A. E. Paine, S. Howlett, M. Zimeck. 2009. *Volunteering and Society in the 21st Century*. Hampshire: Palgrave Macmillan.

OSN. 2003. „Secretary-general applauds dedication, courage of volunteers in message to mark International Volunteer Day“, <http://www.un.org/press/en/2003/sgsm9026.doc.htm> (cit. 13. 10. 2017).

Yudenko, S. 2017. *Formální dobrovolnictví rusky mluvících cizinců v České republice a zkušenost zapojení se do místní společnosti*. Diplomová práce. Praha: FHS UK.

Obsah

Úvod.....	3
Dobrovolnictví: úvod a souvislosti	4
Carlos Alderete (USA).....	13
Svitlana Strunina (Ukrajina)	21
Mariana Carrasco Berge (Mexiko)	27
Polina a Vilena Taraskina (Rusko)	33
Ghassan Alied (Sýrie)	41
Olesea Cravet (Moldavsko)	49

Sedm statečných

příběhy cizinců dobrovolníků

Autor a odpovědný redaktor: Martin Benda

Autorka teoretické části: Tereza Pospíšilová

Interview: Monika Hrochová, Martin Benda

Přepisy interview: Markéta Lučanová

Jazyková korektura: Zuzana Poláková

Autor ilustrací: Vojtěch Šeda

Grafická úprava: Štěpán Bartošek

Fotografie: Naděžda Runštuková, Hubert Hesoun, archivy dobrovolníků a organizací

V roce 2017 vydala:

META, o.p.s. — Společnost pro příležitosti mladých migrantů
Ječná 17, 120 00 Praha 2

www.meta-ops.cz, www.inkluzivniskola.cz

1. vydání, ISBN 978-80-88171-10-2

Publikace vznikla v rámci projektu Čekuj integraci! spolufinancovaného z prostředků Ministerstva vnitra ČR na integraci cizinců a prostředků hlavního města Prahy z Programů podpory aktivit integrace cizinců na území hl. m. Prahy pro rok 2017.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

META

META, o.p.s. je nezisková organizace, která od roku 2004 podporuje cizince v rovném přístupu ke vzdělávání a v pracovní integraci. Zároveň nabízí podporu pedagogům a školám, pokud se potýkají se specifickými potřebami dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ). Kromě přímé práce s cizinci a pedagogy se META svou činností snaží prosazovat a spoluvytvářet vzdělávací systém, který dokáže koncepčně, kontinuálně a v odpovídající míře reagovat na vzdělávací potřeby všech žáků a rozvíjet jejich potenciál. Prostřednictvím široké škály aktivit pro veřejnost se pak META snaží napomáhat rozvoji otevřeného dialogu a porozumění mezi cizinci a většinovou společností.

- ▶ pomáháme v přístupu ke vzdělání či práci lidem, jimž stojí v cestě překážky jako neznalost jazyka, prostředí, úředních postupů a další
- ▶ organizujeme jazykové kurzy různých formátů, zaměření a úrovní
- ▶ díky dobrovolníkům pomáháme cizincům s doučováním a přípravou na různé zkoušky
- ▶ pořádáme akreditované semináře pro stávající či budoucí pedagogické pracovníky
- ▶ poskytujeme školám dlouhodobou podporu při zavádění učebních postupů
- ▶ vytvořili jsme a spravujeme informační a metodický portál www.inkluzivniskola.cz
- ▶ ve spolupráci s učiteli vytváříme a odzkoušujeme metodické a výukové materiály
- ▶ poskytujeme informace z oblasti vzdělávání migrantů také dalším organizacím a institucím
- ▶ navrhli jsme a prosazujeme soubor systémových změn, které přinesou zlepšení vzdělávacích podmínek pro děti a žáky s OMJ
- ▶ dlouhodobě se angažujeme ve vzdělávání asistentů pedagogů a komunitních tlumočnicků a propagaci jejich služeb
- ▶ nabízíme workshopy pro žáky základních a středních škol